

Diagnoza lokalnych problemów społecznych mieszkańców gminy Siechnice

Oficyna Profilaktyczna

ul. Dworcowa 9a/19

30-556 Kraków

tel: 12 39 50 665

fax: 12 39 50 664

biuro@oficyna-profilaktyczna.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie do badania	3
2. Metodologia badania	4
3. Badanie dorosłych mieszkańców gminy	5
3.1. Struktura próby.....	5
3.2. Ocena wybranych problemów społecznych	6
3.3. Problem alkoholowy.....	6
3.4. Problem narkotykowy	10
3.5. Problem przemocy	12
3.6. Problem uzależnienia od komputera i Internetu	15
3.7. Świadomość form uzyskania pomocy	16
4. Badanie uczniów szkoły podstawowej	19
4.1. Struktura próby.....	19
4.2. Problem alkoholowy.....	19
4.3. Problem narkotykowy	21
4.4. Problem przemocy	23
4.5. Problem uzależnienia od komputera i Internetu	27
5. Badanie uczniów szkoły gimnazjalnej	30
5.1. Struktura próby.....	30
5.2. Problem alkoholowy.....	30
5.3. Problem narkotykowy	36
5.4. Problem przemocy	40
5.5. Problem uzależnienia od komputera i Internetu	44
5.6. Świadomość form uzyskania pomocy	47
6. Wnioski i rekomendacje z badań	49

1. Wprowadzenie do badania

W celu przeprowadzenia diagnozy zagrożeń społecznych na terenie gminy Siechnice przeprowadzono **badanie ankietowe**, które objęło trzy wybrane grupy mieszkańców: uczniów klas podstawowych, uczniów klas gimnazjalnych oraz dorosłych mieszkańców. Łącznie w badaniu wzięło udział **554 respondentów**.

I.	II.	III.
UCZNIOWIE KLAS PODSTAWOWYCH (241 osób)	UCZNIOWIE KLAS GIMNAZJALNYCH (203 osób)	DOROŚLI MIESZKAŃCY (110 osoby)

Celem przeprowadzonych badań była przede wszystkim analiza **wybranych problemów społecznych, występujących na terenie gminy**. Badany obszar dotyczył kwestii takich jak:

- **Problem alkoholowy** – spożywanie, uzależnienie oraz dostępność napojów alkoholowych dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy, postawy oraz opinie względem spożywania alkoholu oraz choroby alkoholowej,
- **Problem narkotykowy** – rozpowszechnienie oraz dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy, postawy i opinie względem tych substancji psychoaktywnych
- **Zjawisko przemocy na terenie szkoły oraz domu** – skala problemu, postawy oraz opinie względem przemocy,
- **Korzystanie z komputera** – ze szczególnym uwzględnieniem narażenia na zjawisko **uzależnienia od komputera i Internetu**,
- **Świadomość form pomocy na terenie gminy** – rozpoznawanie instytucji oraz ośrodków działających na terenie gminy, których celem jest pomoc osobom uzależnionym od różnego typu substancji lub zachowań.

Dane zostały zebrane w okresie listopada - grudnia 2014 r., co pozwoliło na zrealizowanie łącznie 554 ankiet. Zróżnicowany dobór próby do badania pozwolił na pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy Siechnice i uzyskanie informacji oraz opinii z różnych środowisk uczniów szkolnych. Analiza i interpretacja danych pozwoliła na sformułowanie wniosków oraz rekomendacji względem planowanych przyszłych działań profilaktycznych na terenie całej gminy.

2. Metodologia badania

Badanie diagnozujące problemy społeczne na terenie gminy Siechnice zostało przeprowadzone zgodnie z metodologią ilościową, przy użyciu papierowej wersji kwestionariusza wśród uczniów szkoły podstawowej, uczniów szkoły gimnazjalnej oraz dorosłych mieszkańców gminy. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań, z czym wiązała się przede wszystkim triangulacja źródeł danych, która polegała na zgromadzeniu danych od różnych grup uczniów (szkoły podstawowej, gimnazjalnej) oraz dorosłych mieszkańców gminy Siechnice. Głównym celem badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, narkotykowego, zjawiska przemocy oraz problemów związanych z korzystaniem z komputera i Internetu, a także oszacowanie skali występowania tych zjawisk w badanej gminie. Dodatkowo pytano o znajomość form pomocy, które oferuje gmina dla osób borykających się z różnego typu uzależnieniami.

W celu znalezienia odpowiedzi na główne kwestie problemowe przeprowadzone zostały trzy komplementarne badania. Do badania wybrano trzy grupy, których opinie pozwoliły na wieloaspektowe potraktowanie badanej tematyki, analizę nasilenia oraz dynamiki wybranych problemów: uczniów, oraz dorosłych mieszkańców. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie diagnozowanych kwestii, czego efektem końcowym jest niniejszy raport z badań.

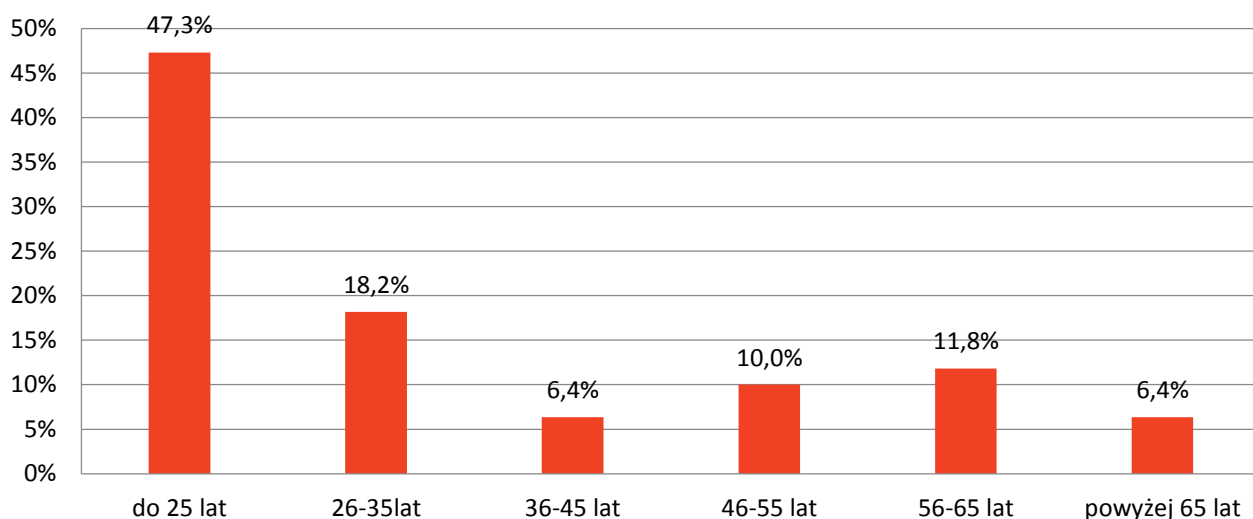
Kwestionariusz ankiety użyty w badaniu miał, niezależnie od badanej grupy, podobną konstrukcję. Różnice w kwestionariuszach kierowanych do różnych grup, związane były przede wszystkim z ich specyfiką, która wymagała szeregu spersonalizowanych pytań – np. w przypadku uczniów szkoły gimnazjalnej zadano więcej pytań odnośnie substancji psychoaktywnych. Ankieta wypełniana była samodzielnie przez badanych przy użyciu komputera, co ma niebagatelną rolę w przypadku badania postaw i opinii względem delikatnych i drażliwych kwestii (alkoholizm, przemoc, zażywanie narkotyków). Przed przystąpieniem do ankietowania młodzieży za każdym razem uzyskano zgodę dyrekcji szkół na przeprowadzenie badania w placówce szkolnej. Ankietowani, przed udziałem w badaniu, poinformowani zostali o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania internetowych kwestionariuszy, tak by unikać ewentualnych braków danych.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy, a ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych.

3. Badanie dorosłych mieszkańców gminy

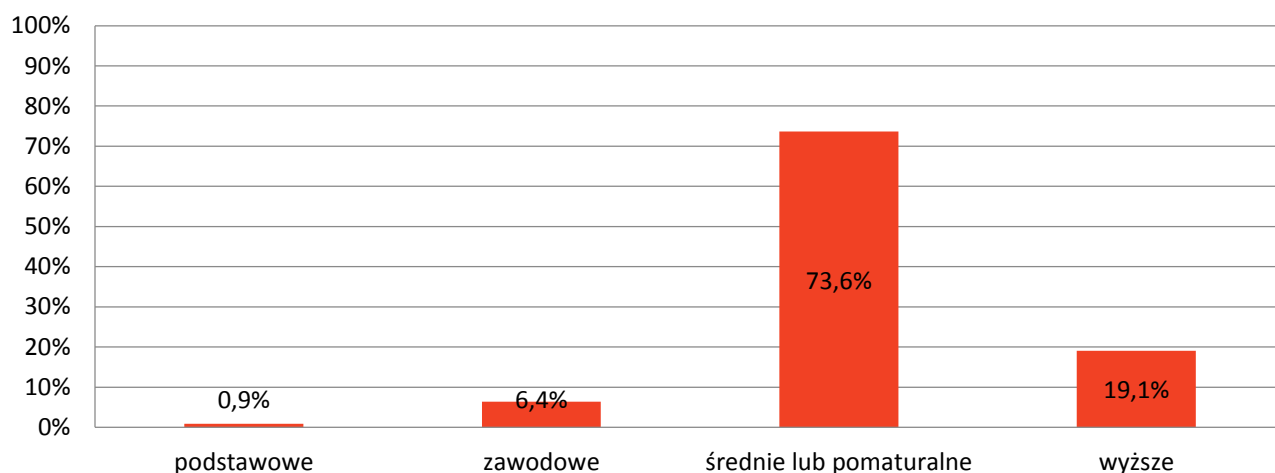
3.1. Struktura próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Siechnic wzięło udział 110 dorosłych mieszkańców, w tym 64,5% kobiet oraz 35,5% mężczyzn. Najwięcej osób w próbie znalazło się w najmłodszej kategorii wiekowej, do 25 lat (47,3%).

Wyk. 3.1. Struktura próby wg kategorii wiekowych

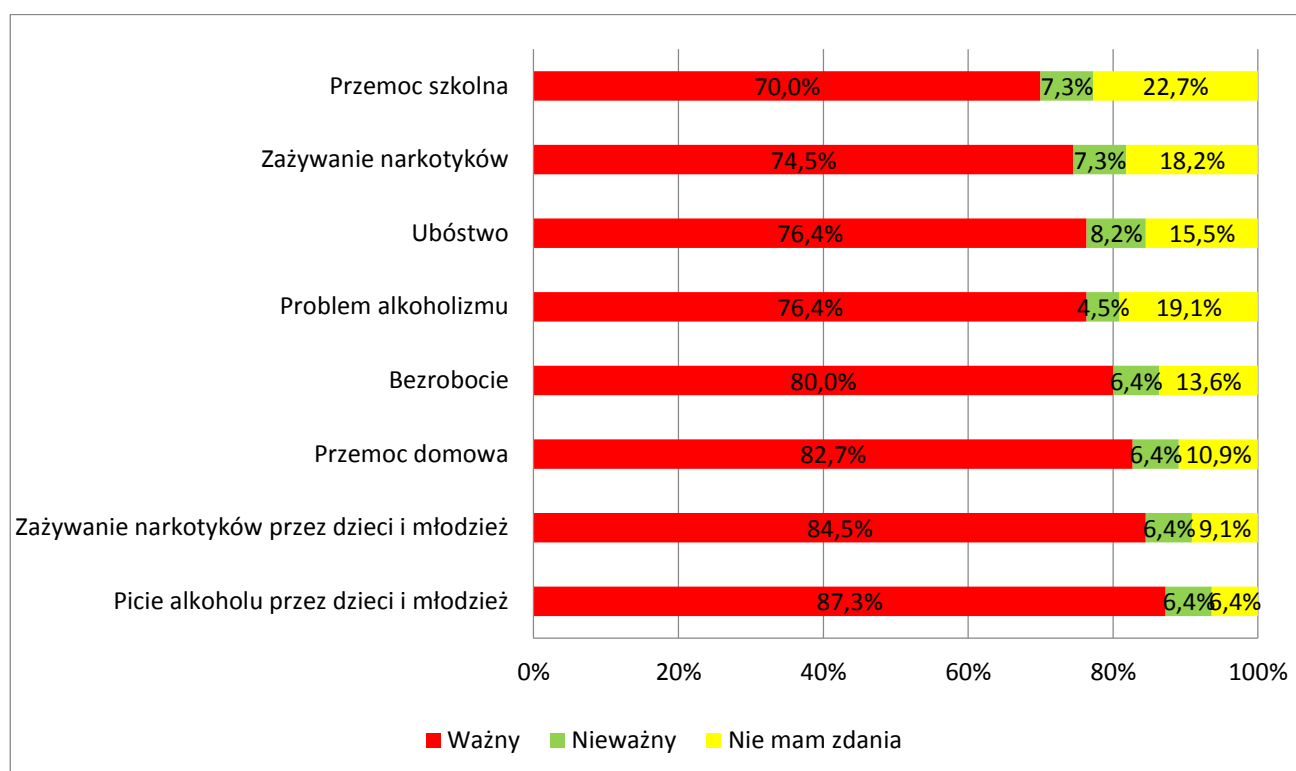
Największy odsetek respondentów miał wykształcenie średnie lub pomaturalne (73,6%). Najmniej ankietowanych ukończyło jedynie wykształcenie podstawowe (0,9%).

Wyk. 3.2. Struktura próby wg wykształcenia

3.2. Ocena wybranych problemów społecznych

Na początku badania dorośli mieszkańcy gminy Siechnice zostali poproszeni o ocenę wybranych problemów społecznych, z którymi boryka się gmina. Zebrane wyniki pokazują, że względnie wszystkie problemy społeczne postrzegane są przez respondentów jako istotne. Do najważniejszych można zaliczyć zagrożenia, na które narażone są dzieci i młodzież niepełnoletnia – zażywanie narkotyków (84,5% wskazań odpowiedzi „ważne”) oraz picie alkoholu (87,3% wskazań odpowiedzi „ważne”), a także przemoc domową (82,7% odpowiedzi „ważne”) oraz bezrobocie (80% wskazań odpowiedzi „ważne”).

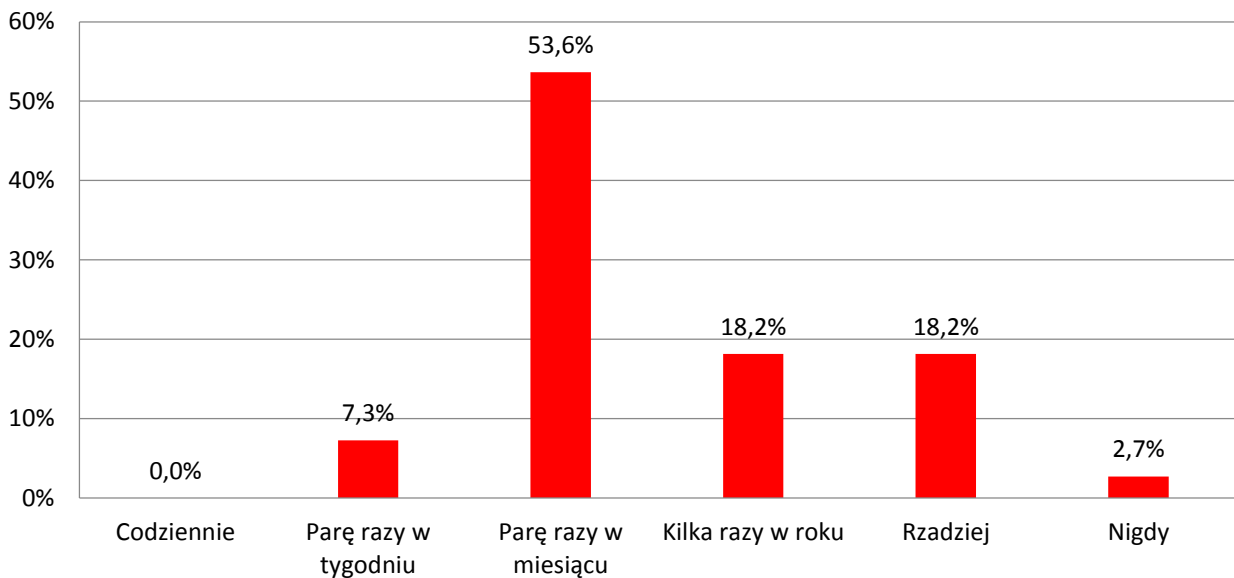

Wyk. 3.3. Jak ocenia Pan/ i problemy społeczne w swojej gminie?

3.3. Problem alkoholowy

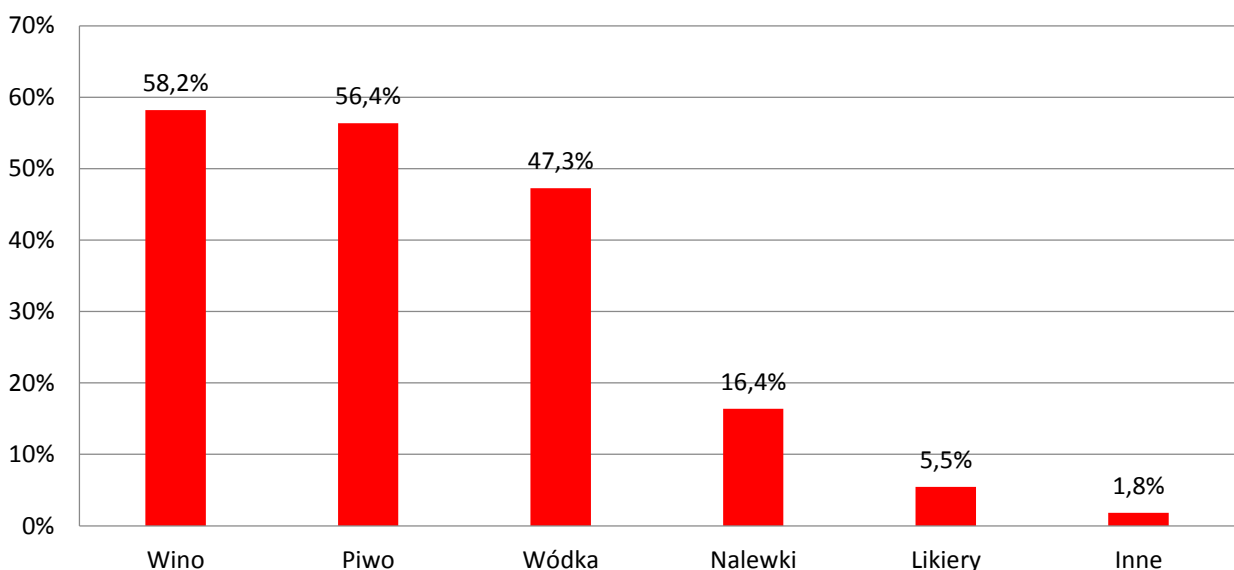
Kolejny blok pytań skierowany do dorosłych mieszkańców gminy dotyczył problemu alkoholowego. W celu diagnozy zjawiska na terenie gminy zadano pytania dotyczące poglądów i postaw względem używania alkoholu, częstotliwości spożycia oraz świadomości problemów związanych z nadużywaniem tej substancji.

Ponad połowa ankietowanych deklaruje, że po alkohol sięga parę razy w miesiącu (53,6%). 18,2% mieszkańców pija alkohol kilka razy w roku lub rzadziej. 7,3% badanych pija alkohol parę razy w tygodniu. Jedynie 2,7% respondentów było abstynentami.

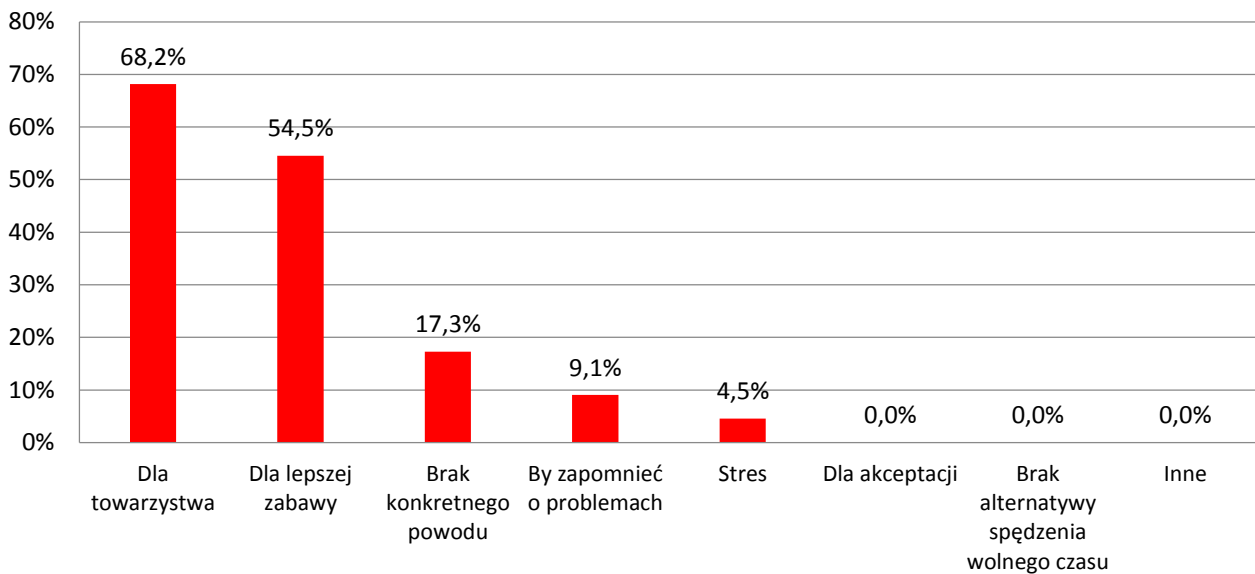
Wyk. 3.4. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Osoby, które przyznały, że spożywają napoje alkoholowe najczęściej sięgają po wino (58,2%) i piwo (56,4%). Na trzecim miejscu pod względem częstości wskazań jest wódka (47,3%). Najrzadziej respondenci wybierają nalewki (16,4%) oraz likiery (5,5%).

Wyk. 3.5. Jaki alkohol pije Pan/i najczęściej?

Dorośli mieszkańcy, którzy wzięli udział w badaniu deklarują, że najczęściej po alkohol sięgają dla towarzystwa (68,2%) oraz lepszej zabawy (54,5%). Najrzadziej wskazywane były negatywne motywacje typu stres (5,4%) oraz zapominanie o problemach (9,1%).

Wyk. 3.6. Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

W kolejnym kroku ankietowani poproszeni zostali o ocenę na ile zgadzają się z popularnymi przekonaniem dotyczącymi alkoholu oraz kwestii z nim związanych.

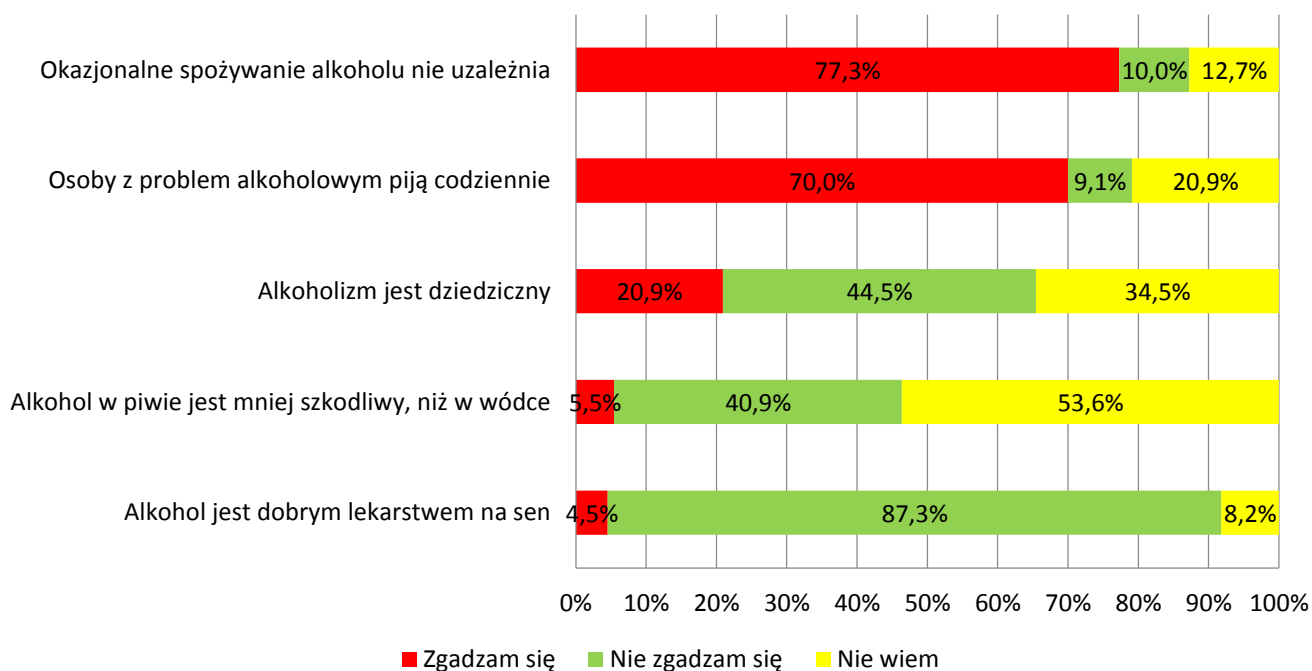
Zebrane dane pokazują, że najwięcej problemu badanym sprawiły dwa stwierdzenia: „Alkoholizm jest dziedziczny” oraz „Alkohol w piwie jest mniej szkodliwy, niż w wódce” – odpowiedzi na nie były podzielone. Ponad co piąty respondentów jest zdania, że alkoholizm jest dziedziczny, zaś 34,5% nie posiada wiedzy w tym obszarze. 44,5% odpowiedziało poprawnie uważając, że choroba alkoholowa nie jest dziedziczna. Warto zauważyć, że najnowsze badania pokazują, że alkoholizm nie jest chorobą dziedziczną, jednak można przypuszczać, że w kształtowaniu samego ryzyka uzależnienia biorą udział geny.

Ponad połowa dorosłych mieszkańców nie wiedziała, że alkohol zawarty w piwie jest mniej szkodliwy niż alkohol w wódce. 5,5% ankietowanych błędnie twierdzi, że alkohol w piwie jest mniej szkodliwy. 40,9% odpowiedziało poprawnie.

Większość ankietowanych mieszkańców jest błędnego przekonania, że osoby z problemem alkoholowym piją codziennie. Alkoholicy nie piją codziennie, bardziej typowym zachowaniem jest tzw. picie ciągami przez kilka dni, a potem dłuższy lub krótszy okres abstynencji. Warto zauważyć, że alkoholizm jest również chorobą chroniczną i alkoholikiem się jest przez całe życie, mimo zerwania z nałogiem. Jedynie 9,1% ankietowanych zaznaczyło poprawną odpowiedź w tym przypadku, zaś co piąty mieszkaniec wskazał odpowiedź „nie wiem”.

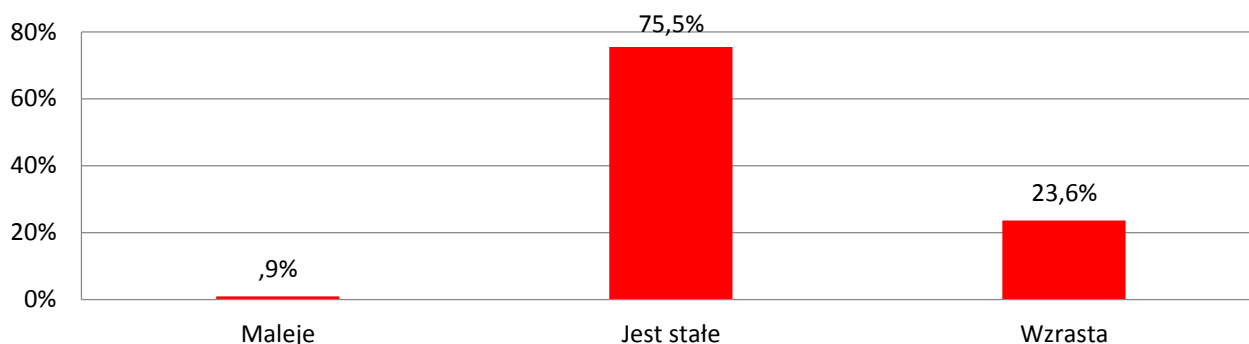
Odpowiedzi wskazują na potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych, które nastawione będą przede wszystkim na edukowanie mieszkańców gminy w zakresie problemu alkoholowego i chorób z nim związanych.

Pozostałe stwierdzenia: „okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia” oraz „alkohol jest dobrym lekarstwem na sen” nie sprawiły respondentom problemu. Większość z mieszkańców wskazała poprawne odpowiedzi.

Wyk. 3.7. Na ile zgadza się Pan/i z wybranymi stwierdzeniami?

Większość ankietowanych zaznacza, że tendencja spożywania alkoholu na terenie gminy jest stała (75,5%). Ponad co piąty mieszkaniec uważa, że wzrasta. niespełna 1% twierdzi, że maleje. Warto zaznaczyć, że respondenci odpowiadali na podstawie posiadanej wiedzy i własnych obserwacji.

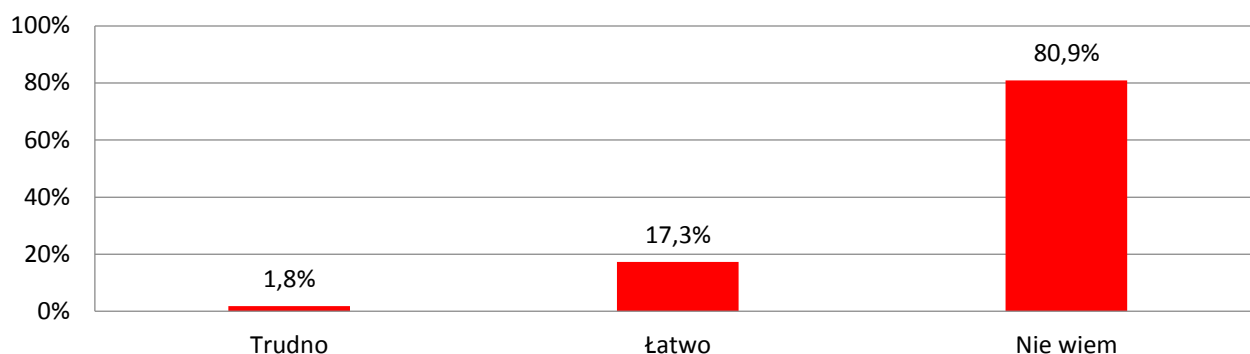

Wyk. 3.9. Proszę ocenić tendencje spożywania alkoholu w gminie?

3.4. Problem narkotykowy

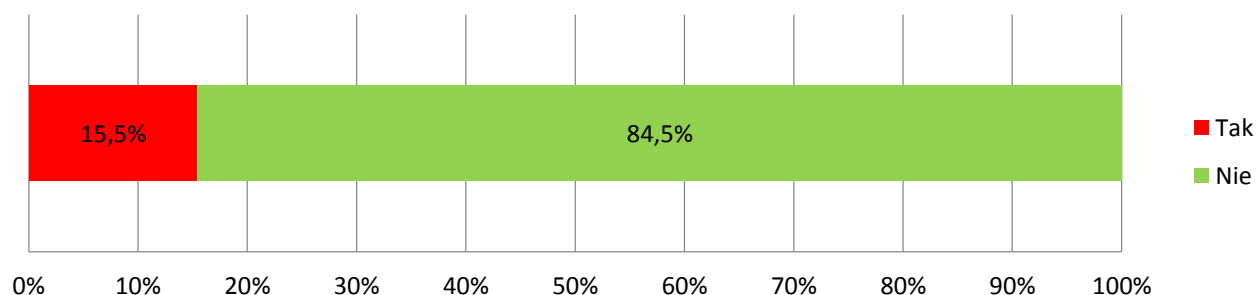
Kolejny problem diagnozowany w badaniu dotyczył narkotyków oraz nasilenia zjawiska na terenie gminy. W tym celu respondentom zadano szereg pytań dotyczących postaw oraz opinii względem tych substancji psychoaktywnych.

Zdecydowana większość mieszkańców nie posiada wiedzy w kwestii zakupu narkotyków na terenie gminy (80,9%). 17,3% ocenia możliwość zakupu jako łatwy, 1,8% respondentów jako trudny.

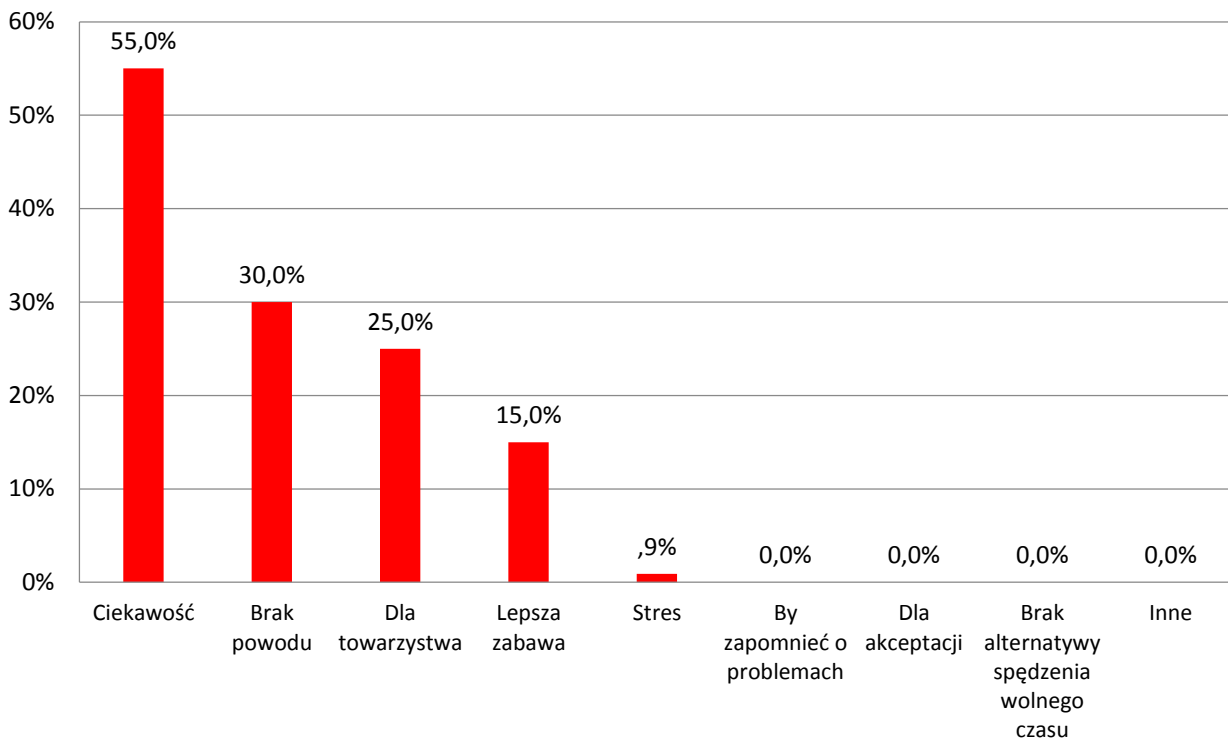
Wyk. 3.10. Jak ocenia Pan/i możliwość zakupu narkotyków na terenie gminy?

Do zażywania narkotyków przyznaje się 15,5% ankietowanych mieszkańców. Zdecydowana większość nie miała nigdy styczności z tego typu substancjami (84,5%).

Wyk. 3.11. Czy zażywał Pan/i kiedykolwiek narkotyki?

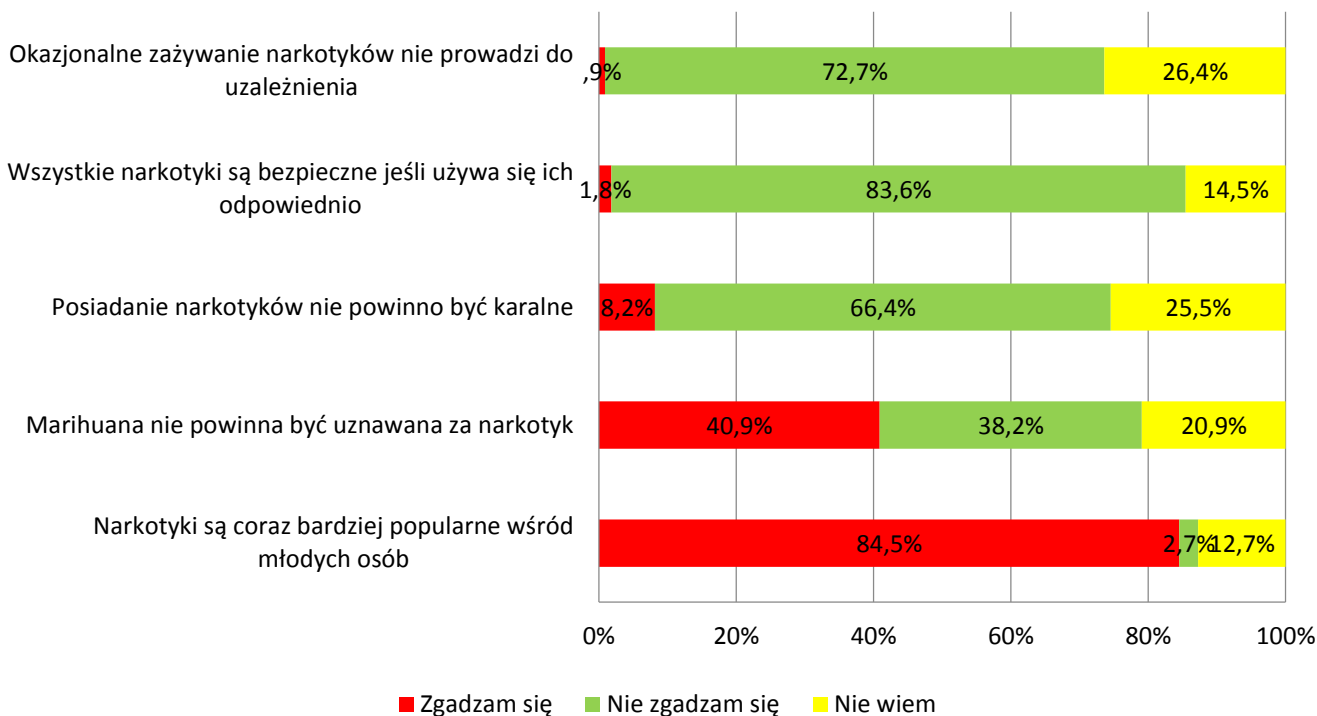
Spośród osób, które zadeklarowały kontakt z narkotykami najczęstszym powodem sięgania po tego typu substancje była ciekawość (55%). 30% wskazuje na brak konkretnego powodu, co czwarty mieszkaniec zażywał narkotyki dla towarzystwa lub 15% dla lepszej zabawy. Tak jak w przypadku pytania odnośnie motywacji sięgania po napoje alkoholowe, najmniej popularne są negatywne motywacje takie jak stres, problemy, czy brak akceptacji.

Wyk. 3.12. Z jakich powodów sięgał Pan/i po narkotyki?

Kolejny blok pytań dotyczył popularnych przekonań na temat narkotyków i kwestii z nimi związanych. Najbardziej problemowe okazało się stwierdzenie „marihuana nie powinna być uznawana za narkotyk”. 40,9% respondentów wykazuje postawę liberalną w tej kwestii, zaś 38,2% jest przeciwnego zdania.

W kwestii zażywania narkotyków większość mieszkańców wykazuje postawę konserwatywną – nie zgadza się ze stwierdzeniem, że narkotyki są bezpieczne, gdy używa się je odpowiednio (83,6%) oraz jest zdania, że okazjonalne zażywanie narkotyków prowadzi do uzależnienia (72,7%). 66,4% respondentów uważa, że powinno się karać za posiadanie tego typu substancji.

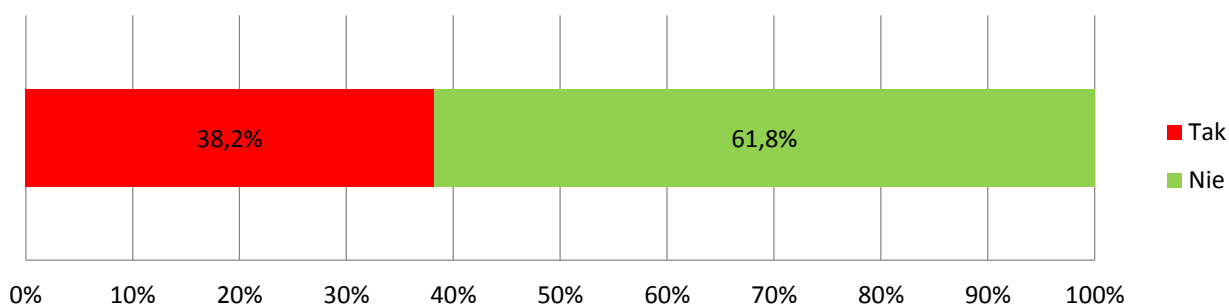

Wyk. 3.13. Proszę ocenić na ile zgadza się Pan/i z wybranymi stwierdzeniami?

3.5. Problem przemocy

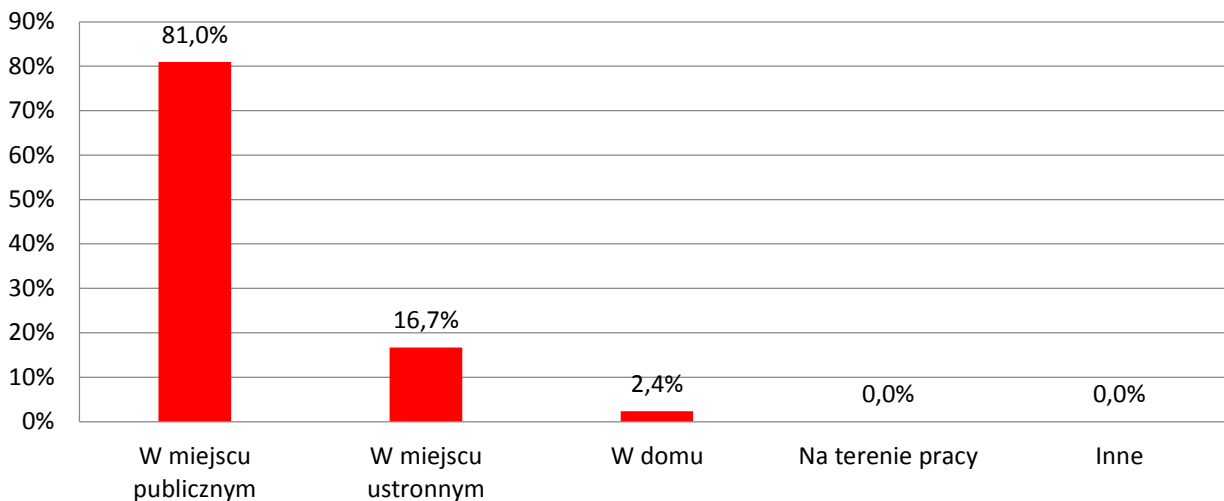
Kolejny diagnozowany problem społeczny dotyczył zjawiska przemocy, postaw oraz opinii względem tego typu zachowań z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy.

38,2% respondentów było kiedykolwiek świadkiem przemocy. 61,8% nigdy nie spotkała tego typu sytuacja.

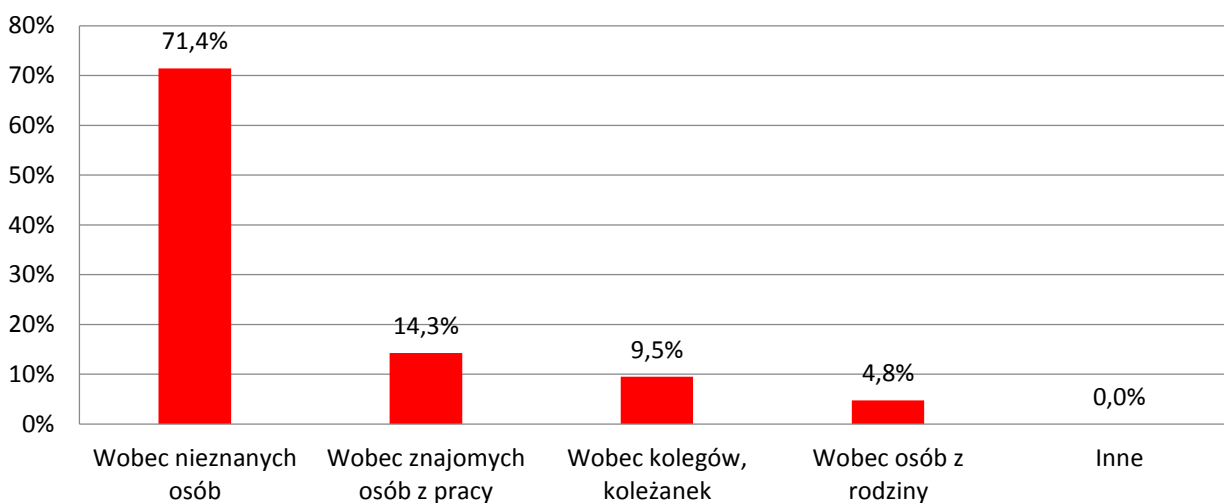
Wyk. 3.14. Czy był Pan/i kiedykolwiek świadkiem przemocy?

Spośród osób, którym zdarzyło się być świadkiem przemocy 81% doświadczyło tej sytuacji w miejscu publicznym. Wynik ten jest niepokojący i może stanowić wskazówkę do zwiększenia kontroli straży miejskiej lub policji w miejscach publicznych. 16,7% ankietowanych było świadkiem przemocy w miejscu stronnym.

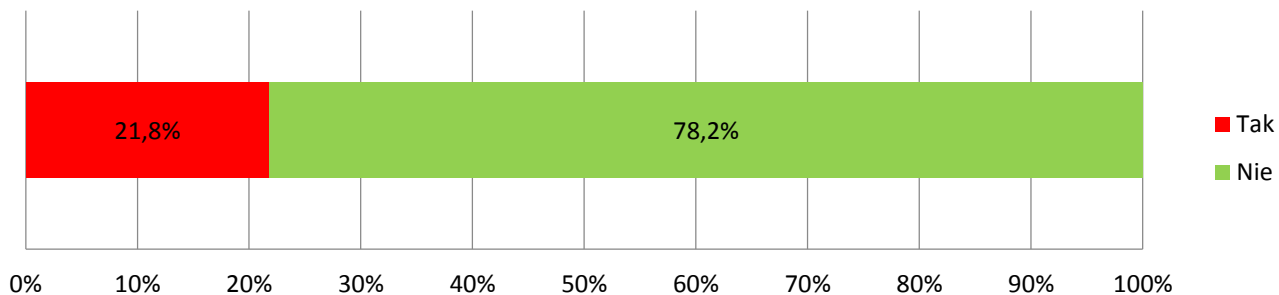
Wyk. 3.15. Gdzie akt przemocy, którego był Pan/i świadkiem miał miejsce?

Spośród osób, którym zdarzyło się być świadkiem przemocy 71,4% twierdzi, że była ona stosowana wobec nieznanych osób, 14,3% wobec znanych osób z pracy oraz 9,5% wobec kolegów i koleżanek. Jedynie 4,8% ankietowanych było świadkiem przemocy rodzinnej.

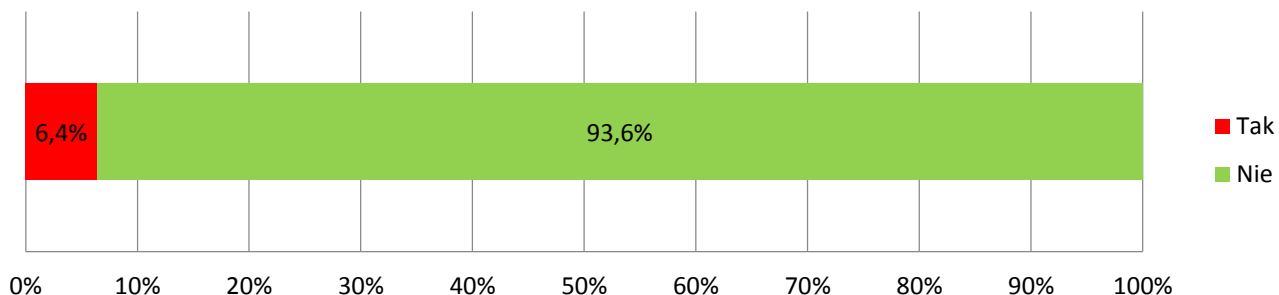
Wyk. 3.16. Wobec kogo przemoc była stosowana?

Ponad co piąty respondent deklaruje, że zna osoby, które padają ofiarami przemocy. Większość mieszkańców wskazuje, że nie zna tego typu osób (78,2%).

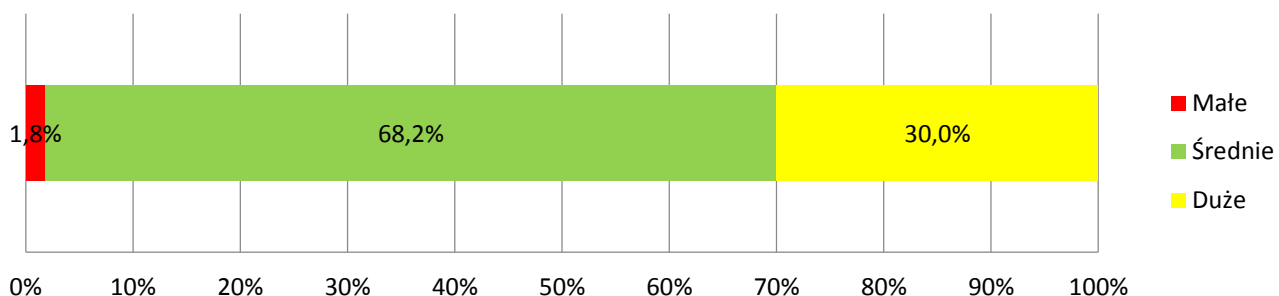
Wyk. 3.17. Czy zna Pan/i osoby, które padają ofiarami przemocy?

Jedynie 6,4% ankietowanych przyznaje, że byli oni ofiarą przemocy. Zdecydowana większość respondentów nie doświadczyła takich sytuacji (93,6%).

Wyk. 3.18. Czy zdarzyło się Panu/i być ofiarą przemocy?

Większość mieszkańców, która wzięła udział w badaniu ocenia swoje bezpieczeństwo na terenie gminy jako średnie. 30% ocenia je jako duże. Jedynie 1,8% nie czują się w ogóle bezpiecznie na terenie miejsca zamieszkania.

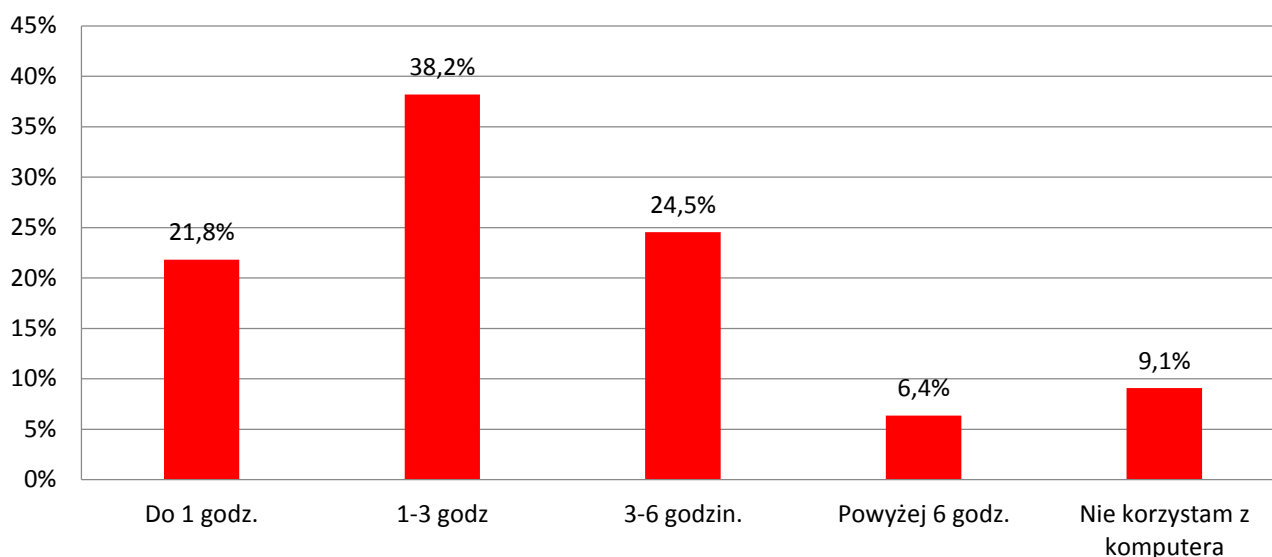

Wyk. 3.19. Jak ocenia Pan/i swoje bezpieczeństwo na terenie gminy?

3.6. Problem uzależnienia od komputera i Internetu

Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Siechnic poruszała również kwestie związane z korzystaniem z komputera oraz Internetu.

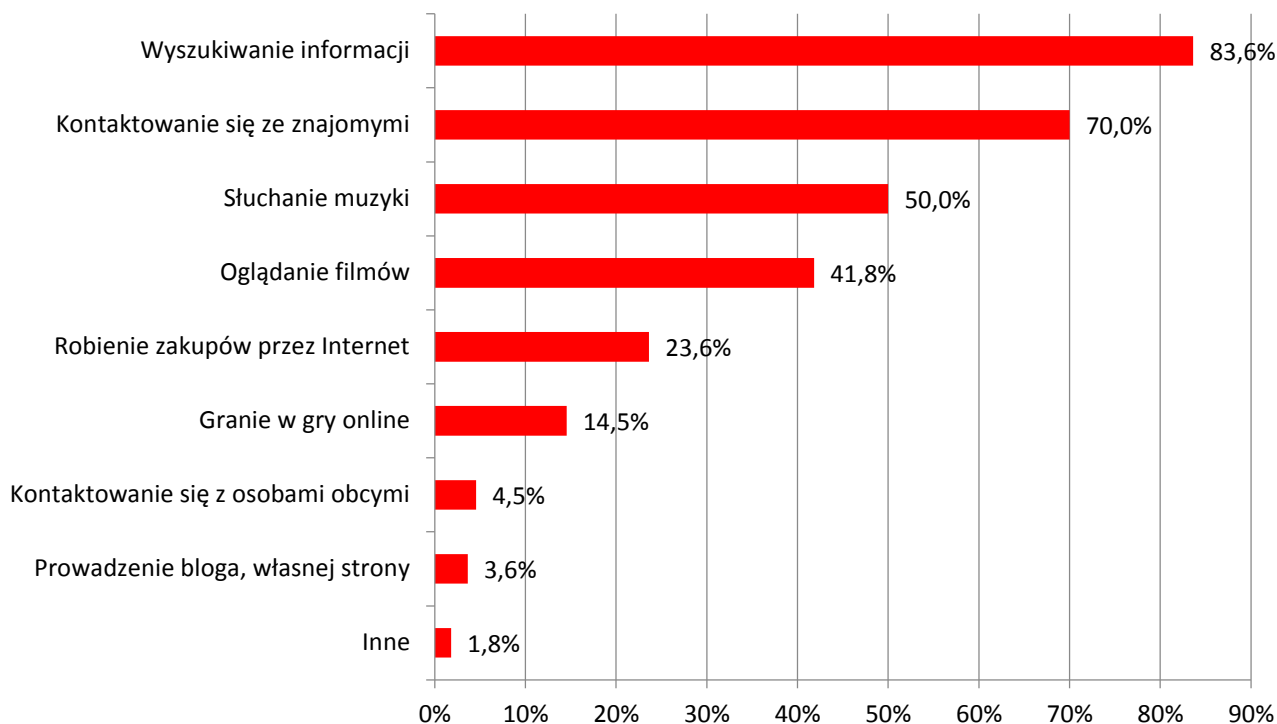
Większość respondentów z umiarem korzysta z komputera – do jednej godziny dziennie (21,8%), do trzech godzin dziennie (38,2%). Nadmierne spędzanie czasu przed komputerem, powyżej sześciu godzin, deklaruje 6,4% mieszkańców gminy. 9,1% ankietowanych w ogóle nie korzysta z komputera.

Wyk. 3.20. Ile czasu dziennie poświęca Pan/i na korzystanie z komputera i Internetu?

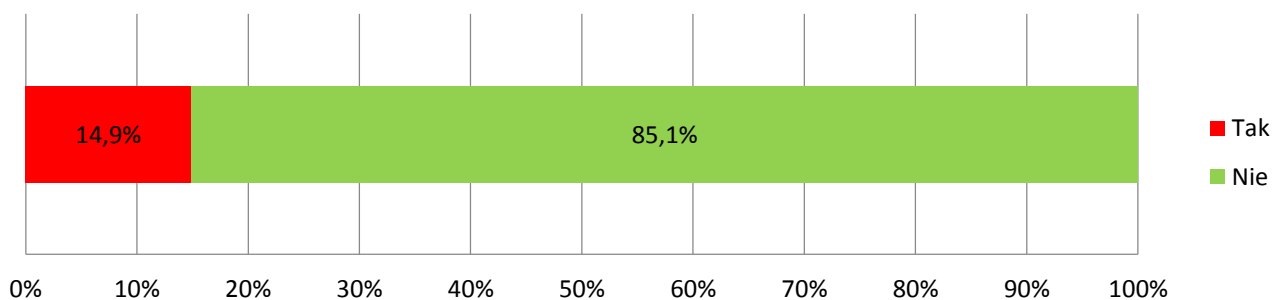
Zebrane dane pokazują, że mieszkańcy korzystają z komputera najczęściej w celu wyszukiwania informacji (83,6%) oraz kontaktowania się ze znajomymi (70%). Połowa ankietowanych słucha za pośrednictwem Internetu muzyki (50%) lub ogląda filmy (41,8%). Ponad co piąty respondent robi zakupy przez Internet (23,6%).

Najmniejszy odsetek badanych wykorzystuje Internet do gier online (14,5%), kontaktowania się z osobami obcymi (4,5%) oraz prowadzenia bloga lub własnej strony (3,6%).

Wyk. 3.21. Z jakich powodów najczęściej korzystana Pan/i z Internetu?

Dyskomfort z powodu braku dostępu do komputera i Internetu odczuwało 14,9% respondentów. Większość ankietowanych nie czuła się nigdy źle z powodu braku dostępu do komputera i Internetu (85,1%).

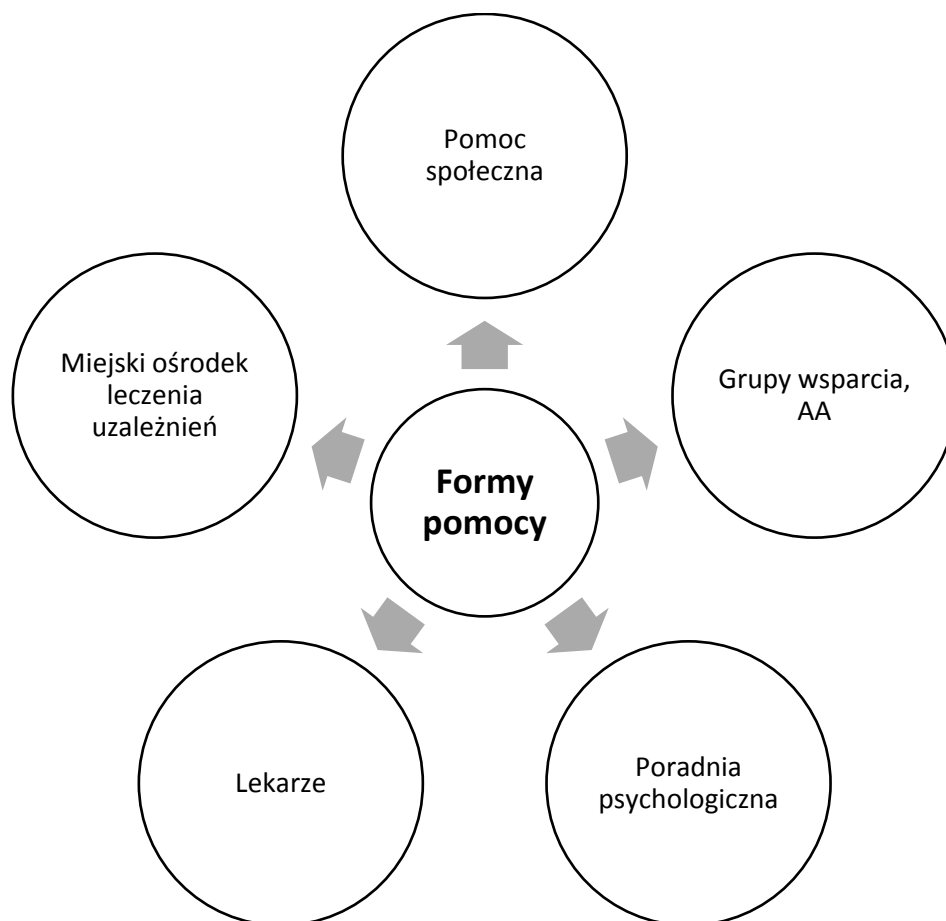
Wyk. 3.22. Czy czuł się Pan/i kiedykolwiek źle z powodu braku dostępu do komputera i Internetu?

3.7. Świadomość form uzyskania pomocy

W celu sprawdzenia świadomości form uzyskania pomocy na terenie gminy Siechnice wykorzystano dwa pytania. Pierwsze z nich dotyczyło świadomości spontanicznej, respondenci mieli sami wymienić instytucje, ośrodki lub osoby, do których zwróciliby się o pomoc w przypadku uzależnienia od różnego rodzaju substancji lub zachowań. Drugie pytanie dotyczyło świadomości wspomaganej i zawierało standaryzowaną

kafeterię odpowiedzi. Jego celem było sprawdzenie, czy mieszkańcy poprawnie rozpoznają instytucje i ośrodki pomocowe działające na terenie miejsca zamieszkania.

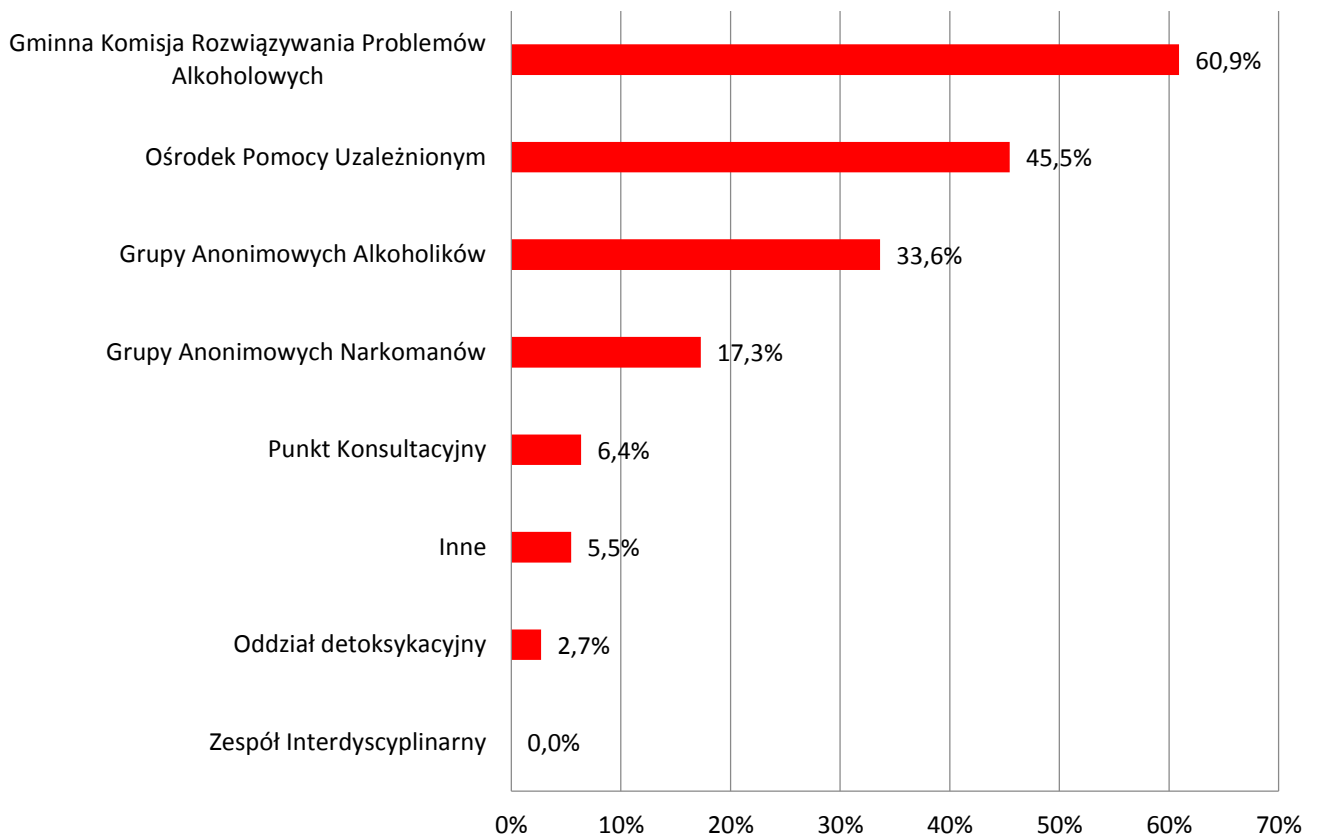
Wśród najczęściej wymienianych form pomocy przez ankietowanych są: pomoc społeczna, miejski ośrodek leczenia uzależnień oraz różnego typu grupy wsparcia typu AA. Wśród osób najczęściej wymieniani byli psychologowie lub lekarze.

Graf. 3.1. Gdzie osoby uzależnione od różnego rodzaju substancji lub zachowań mogą uzyskać pomoc na terenie gminy?

Badani mieszkańcy rozpoznają, że na terenie gminy działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (60,9%), Ośrodek Pomocy Uzależnionym (45,5%) oraz Grupy Anonimowych Alkoholików (33,6%).

17,3% respondentów wskazuje, że na terenie gminy działa Grupa Anonimowych Narkomanów, 6,4% rozpoznało Punkt Konsultacyjny, 2,7% oddział detoksykacyjny.

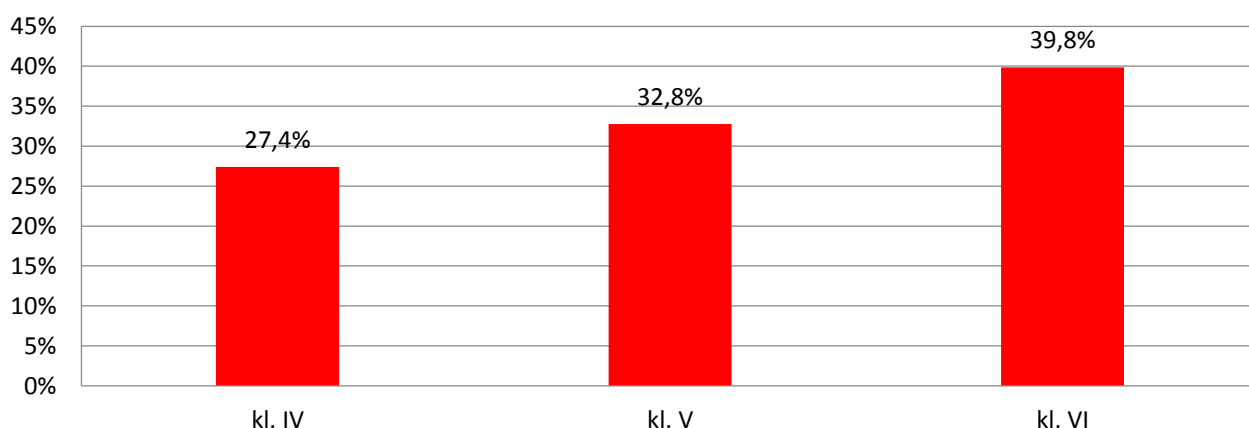

Wyk. 3.23. Proszę wybrać instytucje pomocowe, które Pana/i zdaniem działają na terenie gminy?

4. Badanie uczniów szkoły podstawowej

4.1. Struktura próby

W badaniu wzięło udział 241 uczniów szkoły podstawowej, w tym 52,3% mężczyzn oraz 47,7% kobiet. Poniżej przedstawiona została struktura próby uczniów z podziałem na klasy. 39,8% uczniów, którzy wzięli udział w badaniu było w VI klasie, 32,8% w V klasie. Pozostałe 27,4% to uczniowie klasy IV.

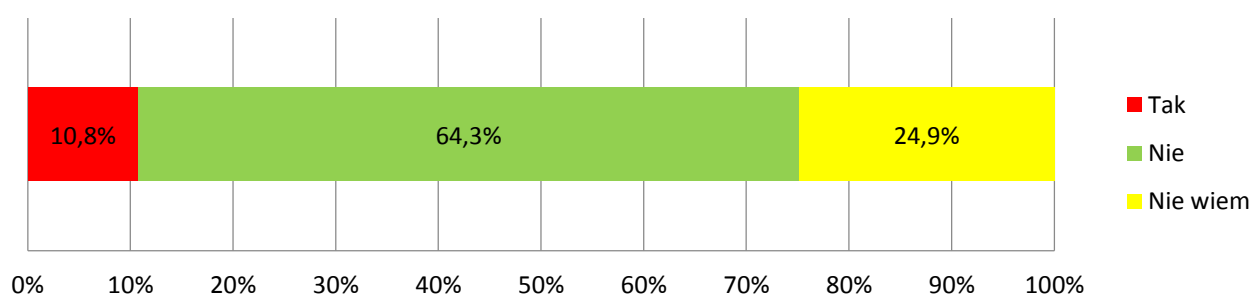

Wyk. 4.1. Struktura próby z podziałem na klasy

4.2. Problem alkoholowy

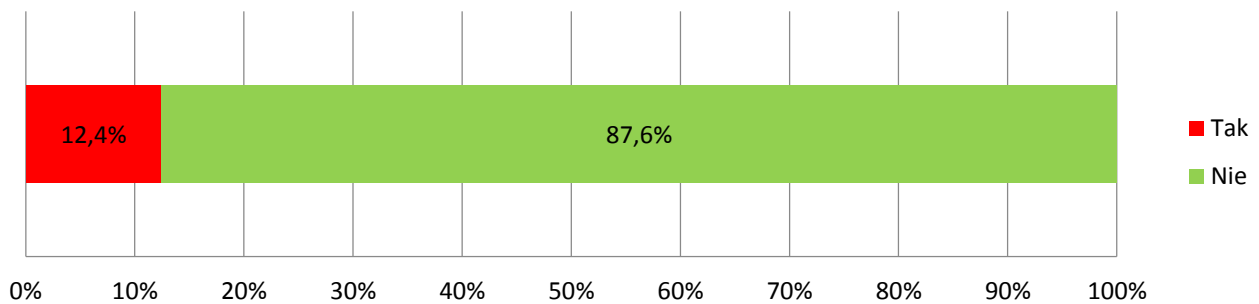
Pierwszym problemem diagnozowanym wśród uczniów szkoły podstawowej było ryzyko narażenia na problem alkoholowy. W tym celu uczniom zadano szereg pytań związanych z postawami oraz opiniami względem napojów alkoholowych.

Jedynie 10,8% ankietowanych jest zdania, że dzieci w ich wieku spożywają alkohol. 64,3% jest przeciwnego zdania uważając, że ich rówieśnicy nie mają styczności z alkoholem. Prawie co czwarty uczeń twierdzi, że nie posiada wiedzy w badanym obszarze.

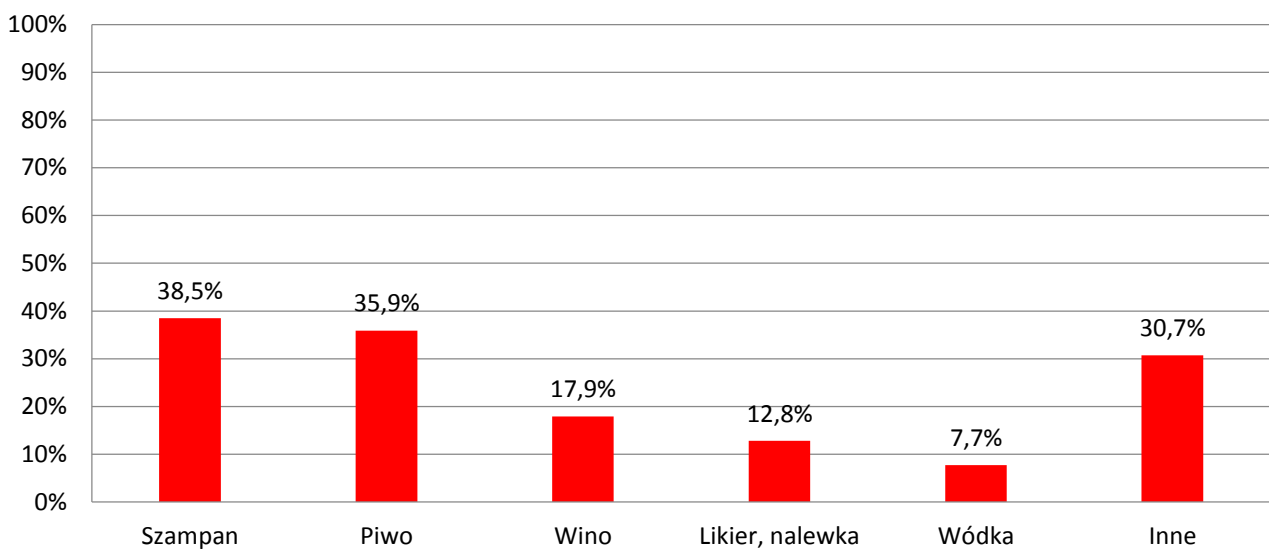
Wyk. 4.2. Czy dzieci w Twoim wieku spożywają alkohol?

Zdecydowana większość respondentów deklaruje, że nigdy nie spożywała alkoholu (87,6%). Do kontaktu z alkoholem przyznaje się 12,4% uczniów szkoły podstawowej.

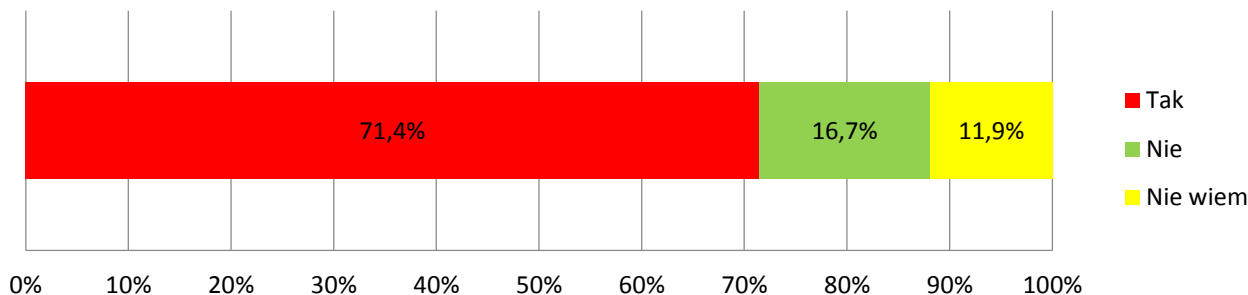
Wyk. 4.3. Czy piłeś kiedykolwiek alkohol?

Spośród osób, które spożywały napoje alkoholowe najczęściej wybierany był szampan (38,5%) oraz piwo (35,9%). Wino piło 17,9% ankietowanych, likier – 12,8%. Pozostałe 7,7% uczniów szkoły podstawowej piło wódkę.

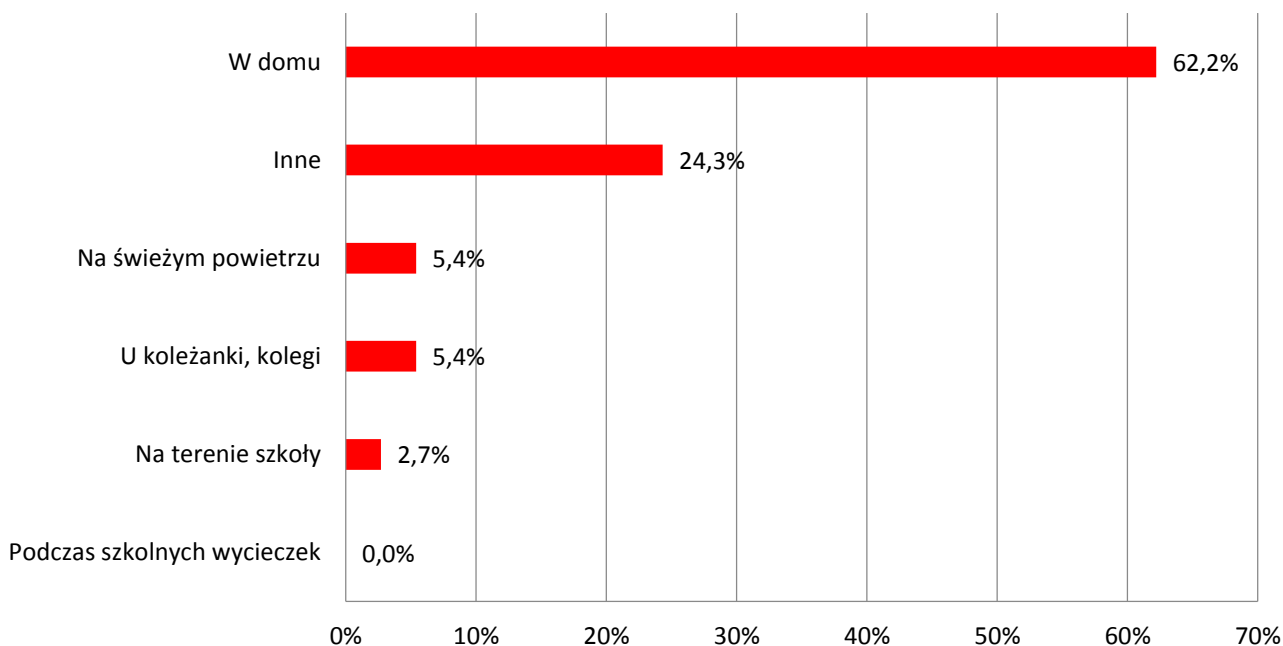
Wyk. 4.4. Jaki rodzaj alkoholu piłeś?

Kolejne pytanie dotyczyło świadomości rodziców na temat eksperymentowania dziecka z tego typu substancjami psychoaktywnymi. Większość ankietowanych wskazała, że rodzice lub opiekuni wiedzą o spożywaniu alkoholu przez nich. 16,7% ukrywa ten fakt przed rodzicami lub opiekunami.

Wyk. 4.5. Czy rodzice wiedzą, że spożywałeś alkohol?

Wśród miejsc spożywania alkoholu największy odsetek wskazał na dom (62,2%). Dane te są niepokojące, ponieważ dzieci powinny na terenie domu znajdować się pod opieką rodziców lub opiekunów. Odpowiedzi na to i poprzednie pytanie odnośnie wiedzy rodziców o spożywaniu alkoholu mogą wskazywać, że dzieci mają pozwolenie osób dorosłych na spożywanie napojów alkoholowych, co wskazuje na potrzebę działań profilaktycznych w tym obszarze.

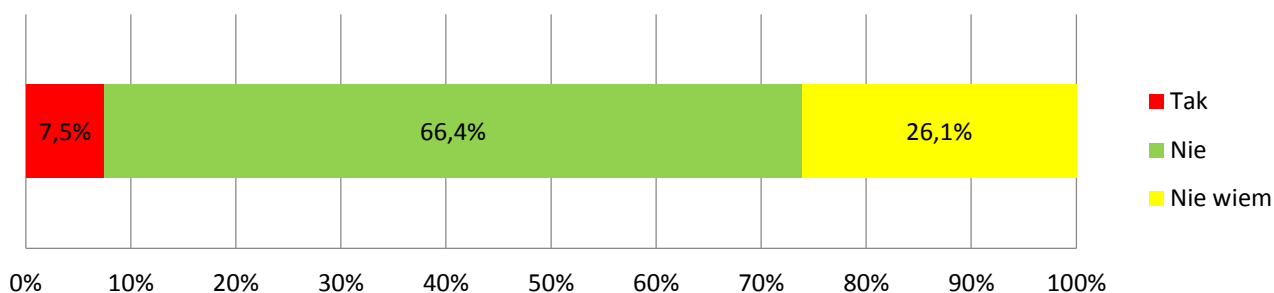

Wyk. 4.6. Gdzie zdarzyło Ci się pić alkohol?

4.3. Problem narkotykowy

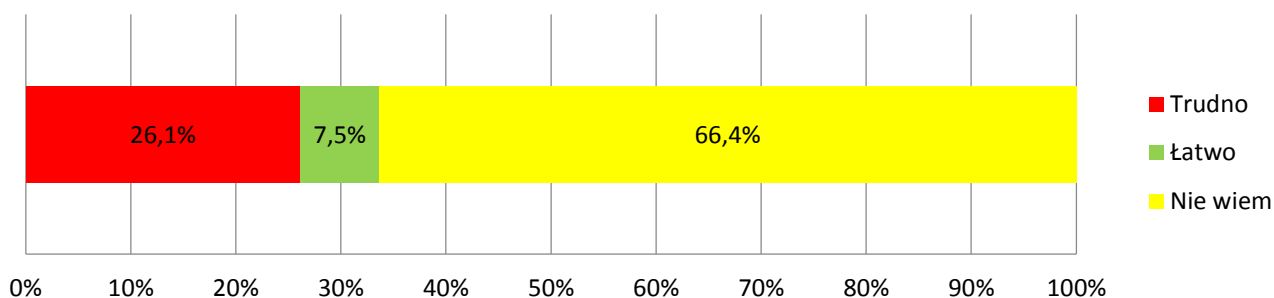
Następny blok pytań skierowany do uczniów szkoły podstawowej dotyczył problemu narkotykowego. Jedynie 7,7% respondentów wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami lub dopalaczami.

66,4% jest przeciwnego zdania uważając, że dzieci w ich wieku nie są narażone na ten problem. Pozostałe 26,1% wskazało odpowiedź „nie wiem”.

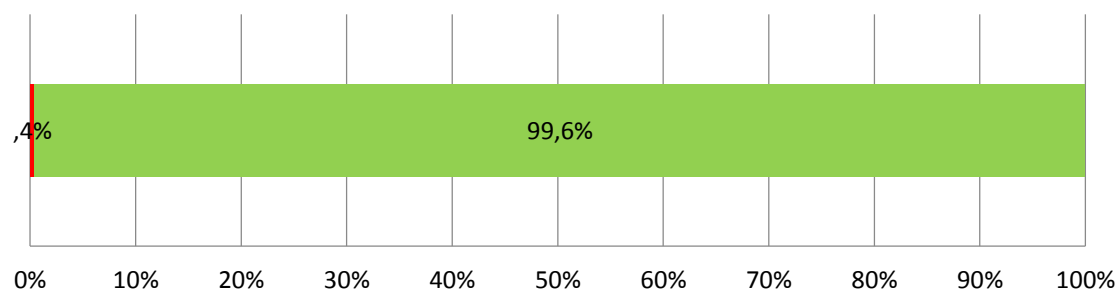
Wyk. 4.7. Czy dzieci w Twoim wieku zażywają narkotyki lub dopalacze?

Ponad co czwarty ankietowany uczeń szkoły podstawowej ocenia, że trudno jest zdobyć narkotyki lub dopalacze na terenie gminy. Przeciwnego zdania jest 7,5%, zaś 66,4% wstrzymuje się od jednoznacznych deklaracji wskazując na odpowiedź „nie wiem”.

Wyk. 4.8. Jak oceniasz możliwość zdobycia narkotyków lub dopalaczy na terenie gminy?

Prawie wszyscy ankietowani uczniowie szkoły podstawowej zgodnie twierdzą, że nigdy nie zażywali narkotyków lub dopalaczy (99,6%). Jedynie 0,4% przyznaje się do zażywania narkotyków lub dopalaczy (1 respondent).

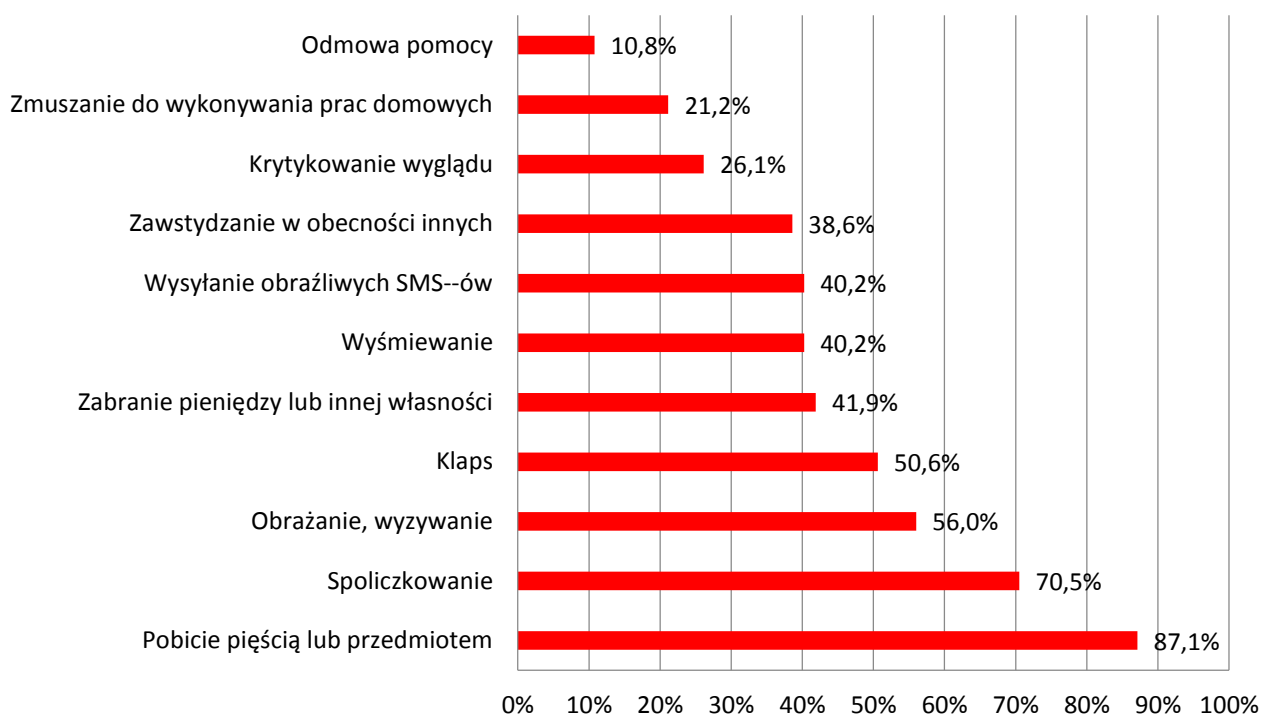

Wyk. 4.9. Czy zdarzyło Ci się zażyć kiedykolwiek narkotyki lub dopalacze?

4.4. Problem przemocy

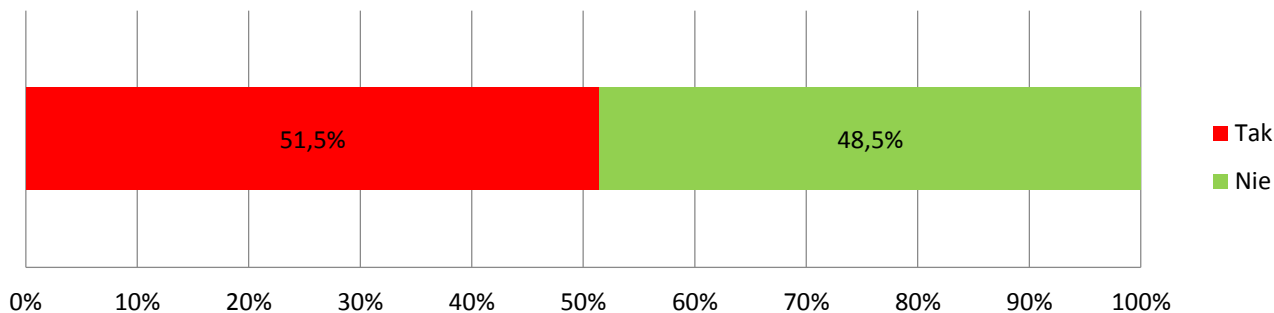
Kolejny problem społeczny, który był poruszany wśród uczniów szkoły podstawowej dotyczył zjawiska przemocy. Uczniowie najpierw poproszeni byli o zaklasyfikowanie różnych sytuacji jako aktów przemocy. Zebrane dane pokazują, że respondenci nie mają problemu z rozpoznaniem przede wszystkim przemocy fizycznej – na pobicie pięścią lub przedmiotem wskazało 87,1%, na spoliczkowanie wskazało 70,5%. Na klaps wskazało 50,6% ankietowanych, co może być związane z postrzeganiem klapsów jako środka wychowawczego.

Przemoc psychiczna nie jest poprawnie rozpoznawana wśród uczniów szkoły podstawowej. Na obrażanie lub wyzywanie wskazało ponad połowa respondentów (56%), wyśmiewanie (40,2%), wysyłanie obraźliwych SMS-ów (40,2%). Zawstydzanie w obecności innych, krytykowanie wyglądu lub odmowę pomocy wskazał znacznie mniejszy odsetek respondentów.

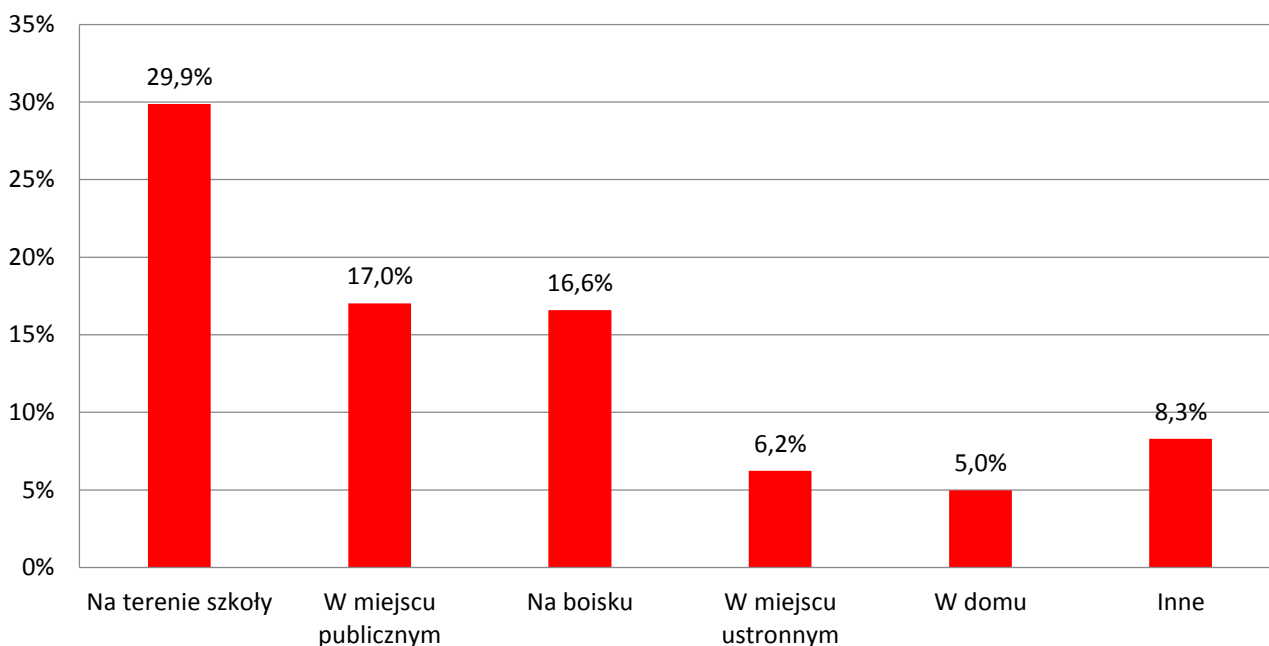
Wyk. 4.10. Które z sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

Kolejne pytanie dotyczyło doświadczeń związanych z byciem świadkiem aktu przemocy. Ponad połowa uczniów szkoły podstawowej posiada doświadczenia tego typu (51,5%).

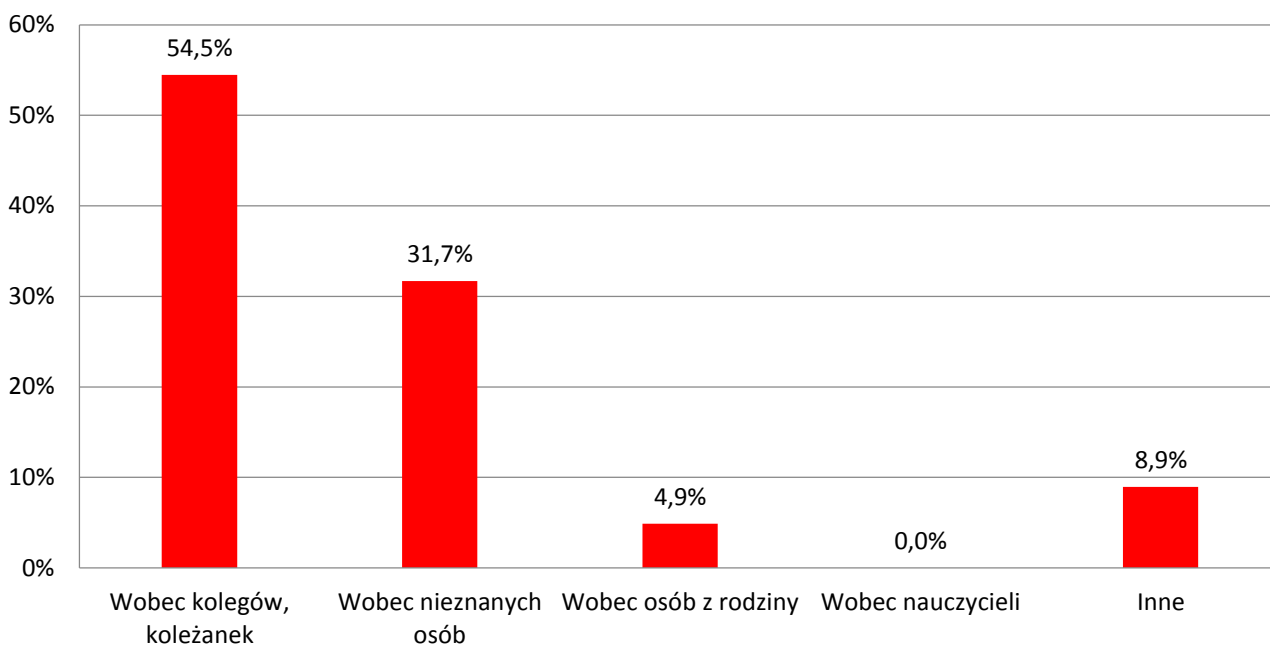
Wyk. 4.11. Czy byłeś kiedykolwiek świadkiem przemocy?

Spośród osób, które były świadkiem przemocy 29,9% wskazuje, że do przemocy doszło na terenie szkoły, 17% zaznaczyło, że w miejscu publicznym, zaś 16,6% widziało przemoc na boisku. Na pozostałe odpowiedzi wskazał znacznie mniejszy odsetek – przemoc w ustronnym miejscu zauważyło 6,2% ankietowanych, zaś na przemoc domową wskazało 5%.

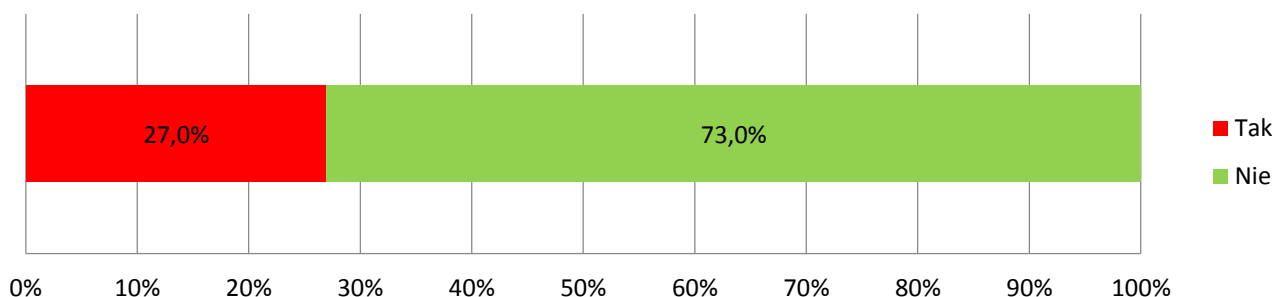
Wyk. 4.12. Gdzie akt przemocy, którego byłeś świadkiem miał miejsce?

Ponad połowa uczniów szkoły podstawowej deklaruje, że ofiarą przemocy byli koledzy i koleżanki (54,5%). Zebrane dane wskazują, że uczniowie narażeni są przede wszystkim na zjawisko przemocy rówieśniczej, do której dochodzi na terenie placówki szkolnej lub w jej bliskim otoczeniu (np. boisku). 31,7% ankietowanych deklaruje, że ofiarą przemocy padły nieznane im osoby, zaś 4,9% zaznacza, że przemoc wymierzona była wobec członków rodziny.

Wyk. 4.13. Wobec kogo przemoc była stosowana?

Ponad co czwarty uczeń szkoły podstawowej padł ofiarą przemocy, co jest wynikiem niepokojącym. 73% uczniów deklaruje, że nigdy nie doświadczyli przemocy.

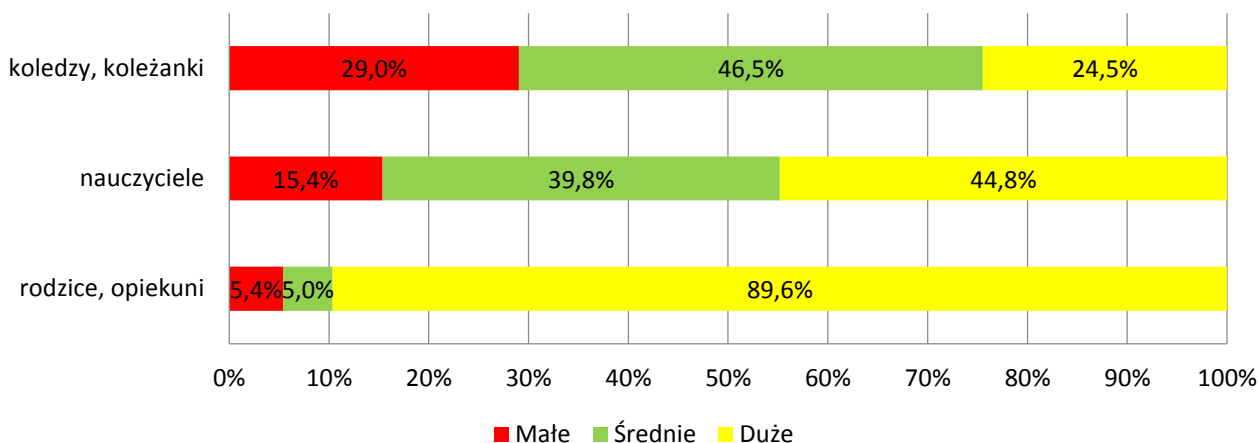

Wyk. 4.14. Czy zdarzyło Ci się być kiedykolwiek ofiarą przemocy?

Kolejne pytania dotyczyły poczucia bezpieczeństwa wśród wybranych osób – rodziców lub opiekunów, nauczycieli oraz kolegów i koleżanek. Zebrane dane pokazują, że uczniowie szkoły podstawowej czują się najbezpieczniej wśród rodziców i opiekunów (89,9%). Wśród tych osób nie ma poczucia bezpieczeństwa 5,4% ankietowanych.

44,8% respondentów czują się bezpiecznie wśród nauczycieli, zaś pozostały odsetek nie czują się bezpiecznie (15,4%) lub ocenia swoje bezpieczeństwo jako średnie (39,8%).

Wśród kolegów i koleżanek najmniejszy odsetek badanych uczniów zaznaczył, że czują się bezpiecznie – prawie co czwarty ankietowany. Prawie połowa ocenia swoje bezpieczeństwo jako średnie, zaś pozostałe 29% jako małe.

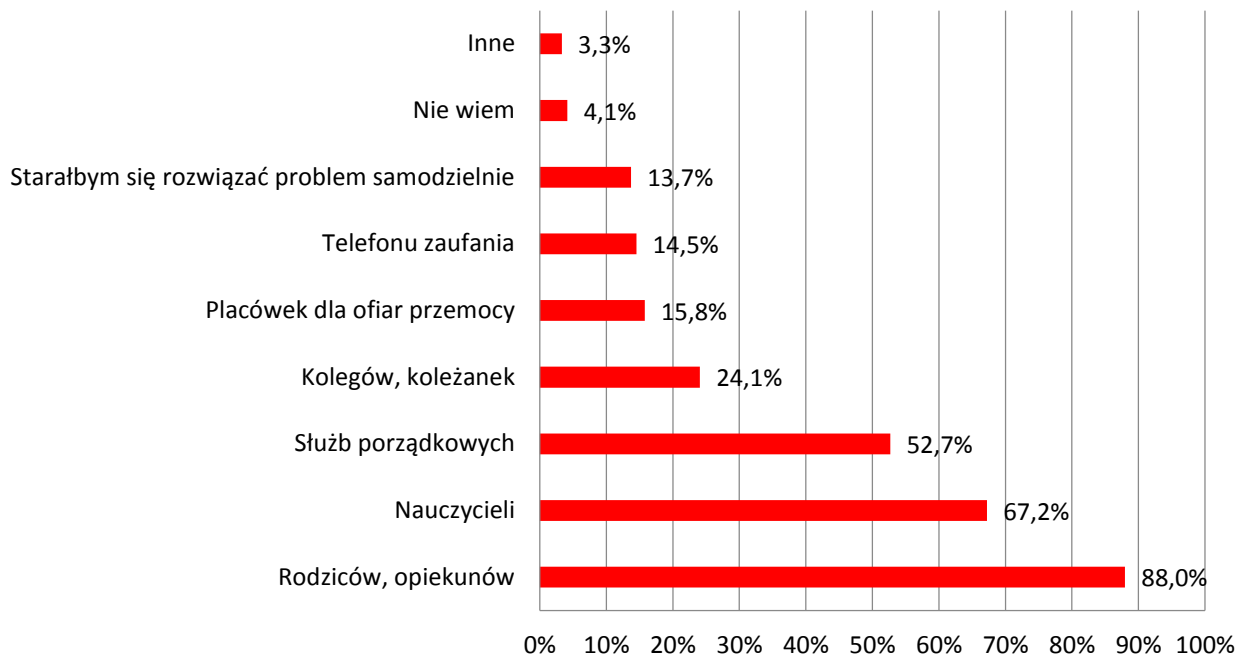

Wyk. 4.15. Jak oceniasz swoje bezpieczeństwo wśród wymienionych osób?

Poprzednie pytanie wykazało, że respondenci czują się najbezpieczniej wśród rodziców i opiekunów. Wnioski te potwierdza analiza kolejnego pytania dotyczącego szukania form pomocy w trudnej sytuacji związanej z przemocą. Najwięcej uczniów biorących udział w badaniu wskazało, że szukałoby pomocy właśnie wśród rodziców lub opiekunów (88%). Do nauczycieli zwróciłoby się 67,2% respondentów. Pomocy u służb porządkowych szukałoby ponad połowa respondentów, u kolegów i koleżanek 24,1%.

Najrzadziej wskazywane były odpowiedzi związane z instytucjami i ośrodkami, których celem statutowym jest pomoc ofiarom lub świadkom przemocy i zachowań agresywnych – placówka dla ofiar przemocy oraz telefon zaufania.

13,7% uczniów szkoły podstawowej wskazuje, że starałaby się rozwiązać problem na własną rękę, zaś 4,1% wskazało odpowiedź „nie wiem”.

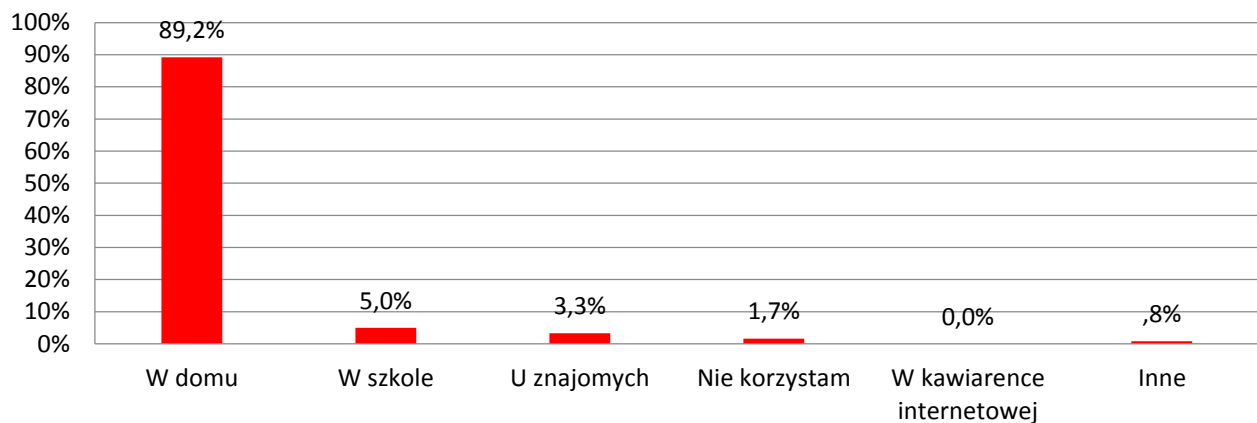

Wyk. 4.16. Do kogo zwróciłbyś się o pomoc będąc świadkiem lub ofiarą przemocy?

4.5. Problem uzależnienia od komputera i Internetu

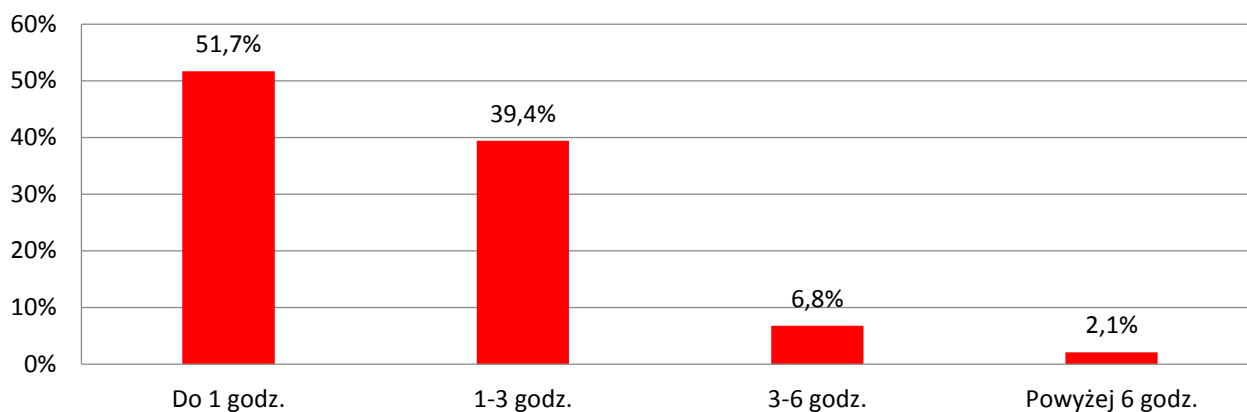
Ostatni blok pytań w ankiecie skierowanej do uczniów szkoły podstawowej dotyczył diagnozy problemu uzależnienia od komputera i Internetu. W tym celu respondentów pytano przede wszystkim o indywidualne doświadczenia związane z użytkowaniem tej technologii.

Zdecydowana większość ankietowanych korzysta z komputera na terenie domu (89,2%). Pozostałe odpowiedzi (szkoła, znajomi, kawiarenka internetowa) zawierają znacznie mniejszy odsetek wskazań. Jedynie 1,7% wskazało, że w ogóle nie korzysta z komputera i Internetu co pokazuje powszechność korzystania z tego typu sprzętu wśród dzieci w wieku szkolnym.

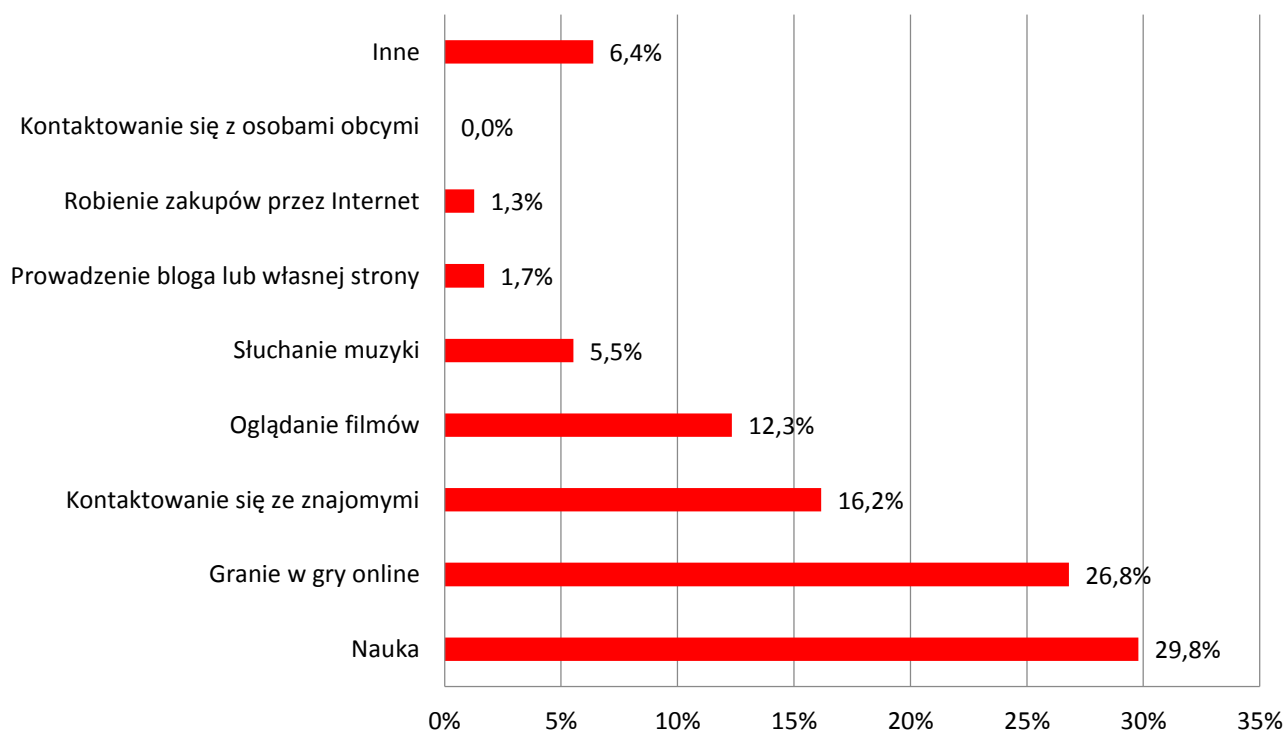
Wyk.4.17. Gdzie najczęściej korzystasz z komputera i Internetu?

Zebrane dane pokazują, że uczniowie szkoły podstawowej z umiarem korzystają z komputera i Internetu. Ponad połowa respondentów poświęca dziennie na komputer i Internet do 1 godziny, 39,4% do 3 godzin. Pozostałe 6,8% korzysta do 6 godzin, zaś 2,1% powyżej 6 godzin co wskazuje na narażenie na problem uzależnienia.

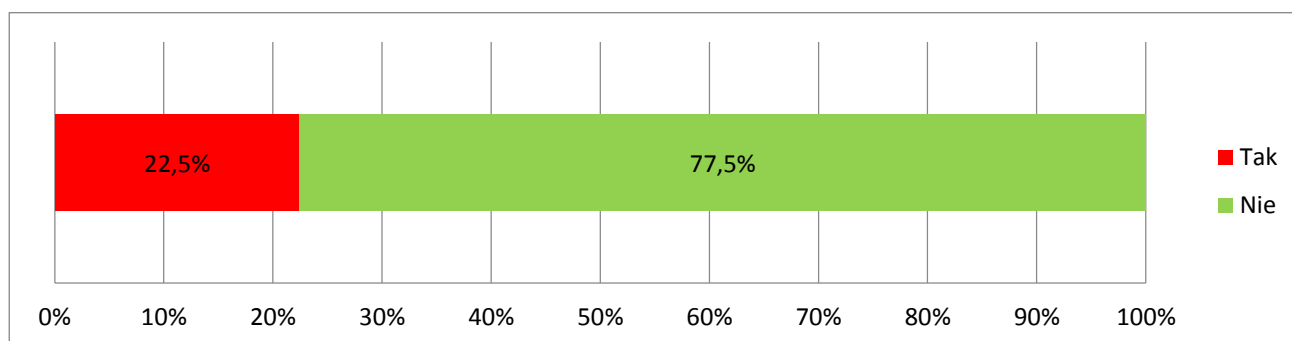
Wyk. 4.18. Ile czasu dziennie poświęcasz na korzystanie z komputera i Internetu?

Osoby korzystające z komputera najczęściej robią to w celach naukowych (29,8%) lub rozrywkowych – by grać w gry (26,8%). 12,3% ankietowanych ogląda filmy lub 5,5% słucha muzyki za pośrednictwem Internetu. Jedynie 1,7% prowadzi bloga, własną stronę lub dokonuje samodzielnych zakupów przez Internet.

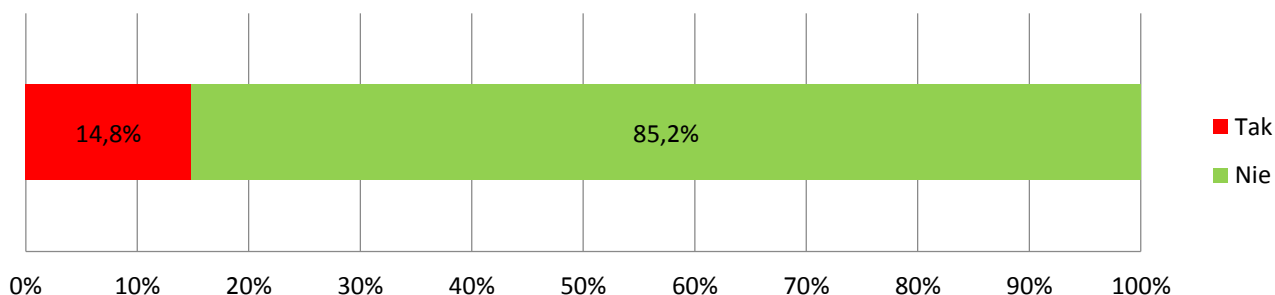
Wyk. 4.19. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z Internetu?

Dyskomfort związany z brakiem dostępu do komputera i Internetu odczuwał ponad co piąty badany uczeń szkoły podstawowej. Większość ankietowanych nie czuła się źle z powodu braku możliwości korzystania z komputera lub Internetu (77,5%).

Wyk. 4.20. Czy czułeś się źle z powodu braku dostępu do komputera i Internetu?

Większość uczniów biorących udział w badaniu wskazuje, że nigdy nie skłamał w celu ukrycia prawdziwej ilości czasu spędzanego przy komputerze (85,2%). Do tego typu zachowań przyznało się pozostałe 14,8%.

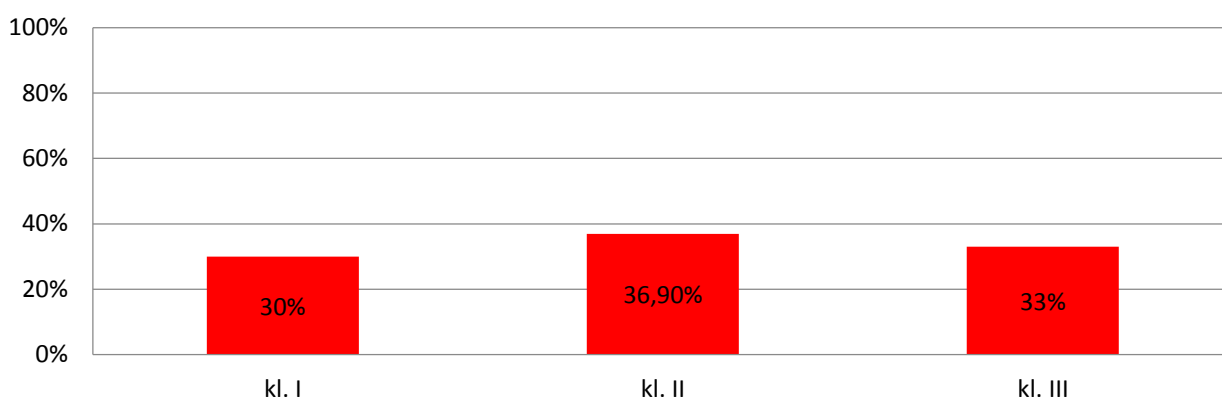

Wyk.4.21. Czy zdarzyło Ci się skłamać rodzicom lub opiekunom, by ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego przy komputerze?

5. Badanie uczniów szkoły gimnazjalnej

5.1. Struktura próby

W badaniu wzięło udział 203 uczniów szkoły gimnazjalnej, w tym 48,8% kobiet oraz 51,2% mężczyzn. Poniżej został przedstawiony podział badanej próby na poszczególne klasy. 30% ankietowanych było w I klasie gimnazjum, 36,9% w II klasie, zaś pozostałe 33% w klasie III.

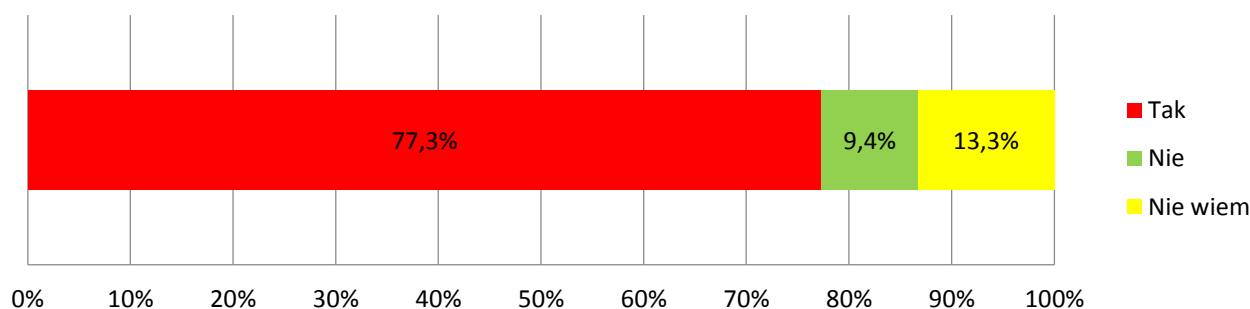

Wyk. 5.1. Struktura próba wg klas

5.2. Problem alkoholowy

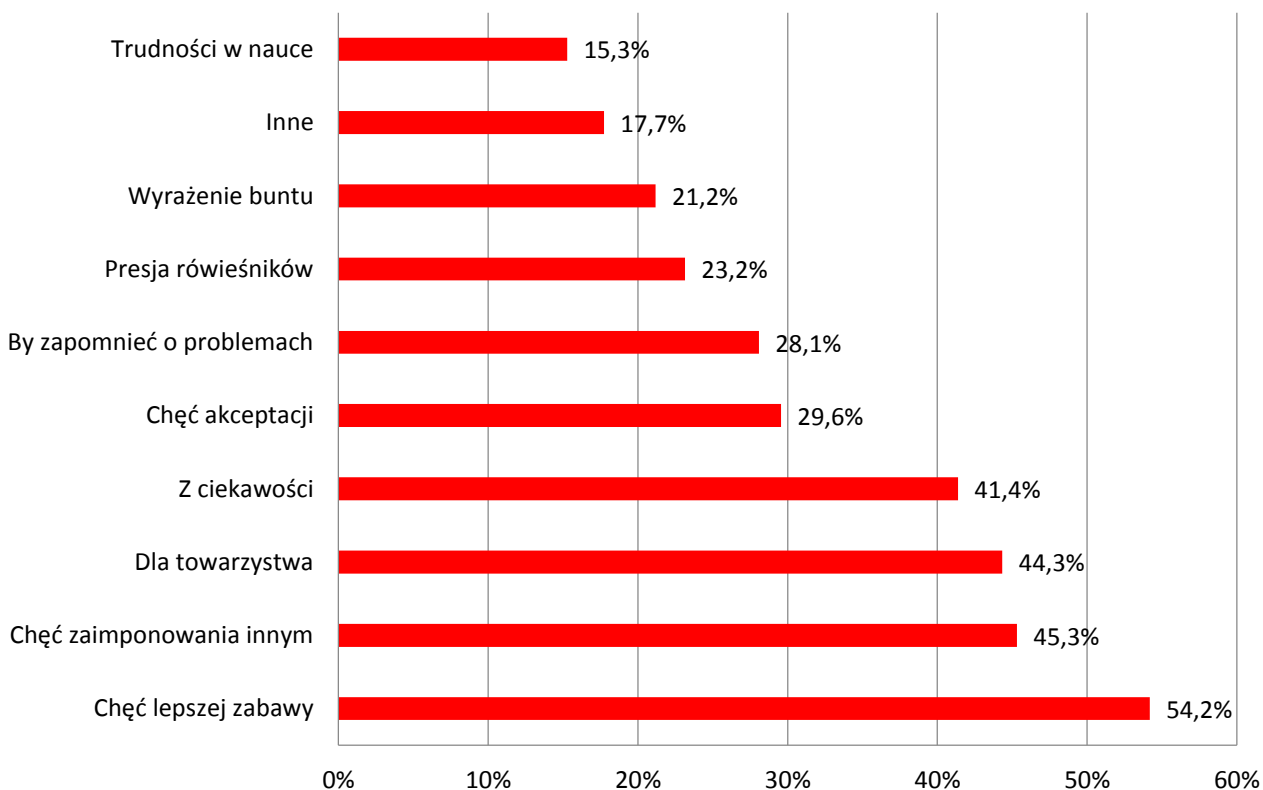
Pierwszym problemem diagnozowanym wśród uczniów szkoły gimnazjalnej było ryzyko narażenia na problem alkoholowy, tak jak w przypadku szkoły podstawowej. W tym celu zadano szereg pytań związanych z opiniami, indywidualnymi preferencjami oraz postawami względem napojów alkoholowych oraz ich spożywania.

Większość gimnazjalistów jest zdania, że jej rówieśnicy spożywają alkohol (77,3%). Odpowiedzi te udzielane były na podstawie posiadanej wiedzy oraz obserwacji. Jedynie 9,4% jest zdania, że osoby w ich wieku nie sięgają po alkohol, zaś 13,3% wstrzymuje się od deklaracji wskazując, że nie wiedzą.

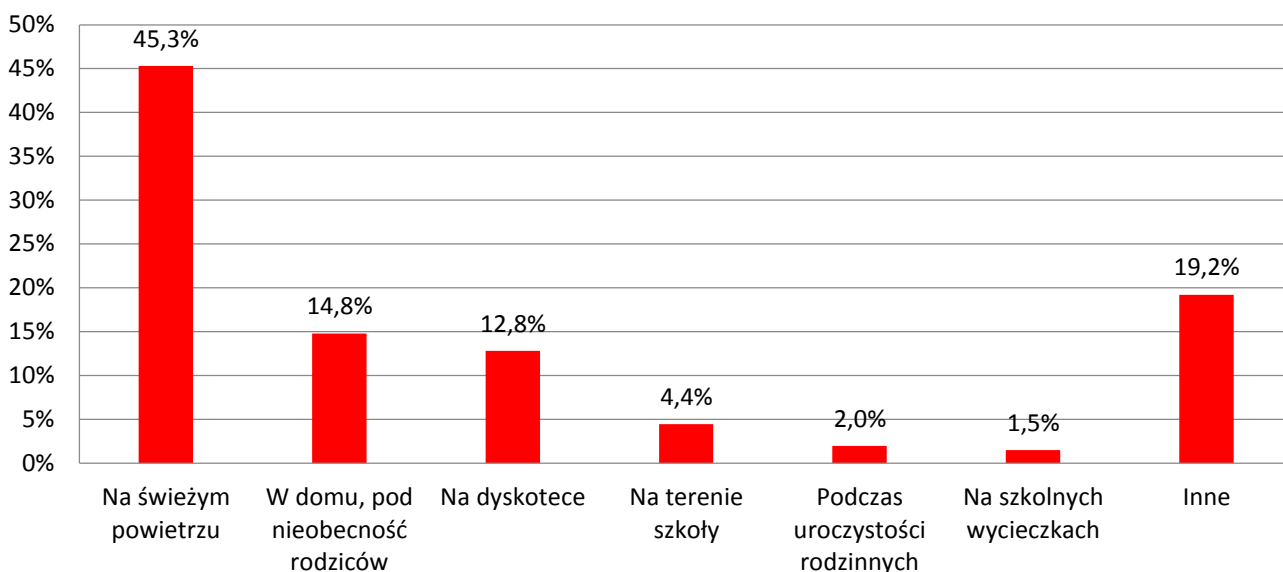
Wyk. 5.2. Czy młodzież w Twoim wieku spożywa alkohol?

Zdaniem ankieterowanych gimnazjaliści sięgają po alkohol dla lepszej zabawy (54,2%), by zaimponować innym (45,3%), dla towarzystwa (44,3%) lub z ciekawości (41,4%). Rzadziej wskazywane są negatywne motywacje takie jak chęć akceptacji (29,6%), zapomnianie o problemach (28,1%), presja rówieśników (23,2%), wyrażenie buntu (21,2%) lub trudności w nauce (15,3%).

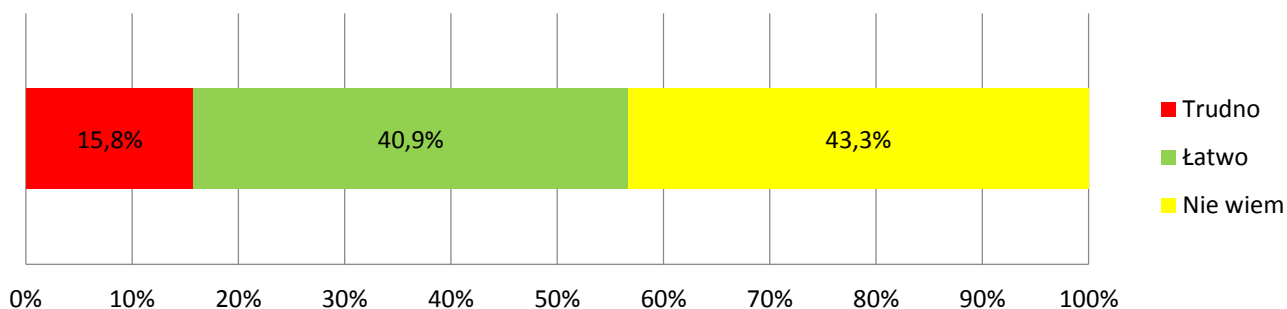
Wyk. 5.3. Z jakich powodów Twój rówieśnik sięgają po alkohol?

Respondenci twierdzą, że ich rówieśnicy piją alkohol głównie na świeżym powietrzu (45,3%), co może być wskazówką do zwiększenia kontroli Straży Miejskiej lub Policji. 14,8% wskazuje, że młodzież w ich wieku pije alkohol w domu pod nieobecność rodziców. 12,8% zaznaczyło, że rówieśnicy piją na dyskotekach, 4,4% na terenie szkoły. Najmniej wskazań zawierają odpowiedzi związane z piciem alkoholu podczas uroczystości rodzinnych (2%) oraz podczas wycieczek szkolnych (1,5%).

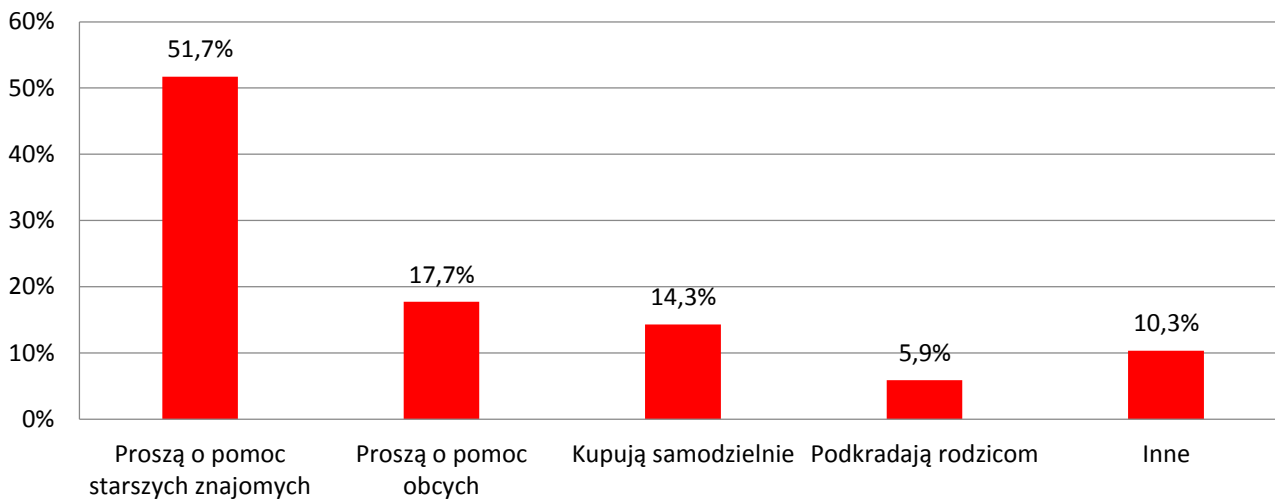
Wyk. 5.4. Gdzie młodzież w Twoim wieku spożywa alkohol?

40,9% badanych gimnazjalistów ocenia, że można łatwo dokonać zakupu alkoholu na terenie gminy. Jest to wynik niepokojący, ponieważ sprzedawanie alkoholu osobom niepełnoletnim związane jest z łamaniem zasad prawnych. 15,8% jest przeciwnego zdania i sądzi, że tego typu zakupu jest trudno dokonać. Wysoki odsetek ankietowanych wstrzymuje się od deklaracji wybierając odpowiedź „nie wiem” (43,3%).

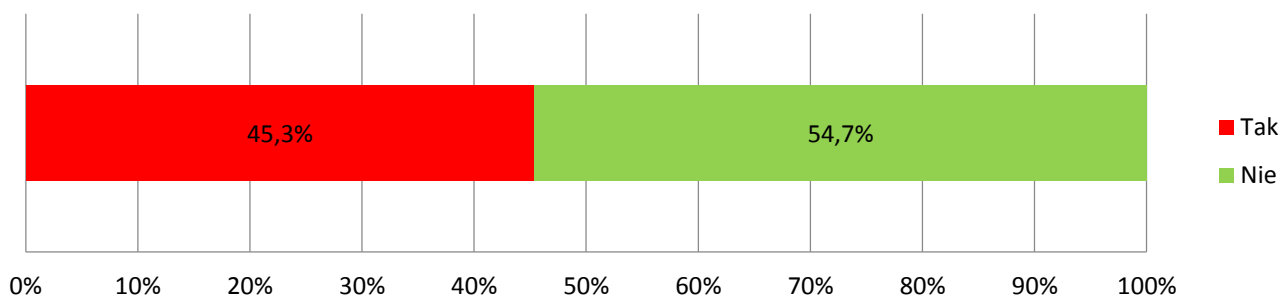
Wyk. 5.5. Jak oceniasz możliwość zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie na terenie gminy?

Ponad połowa badanych gimnazjalistów deklaruje, że osoby niepełnoletnie zdobywają alkohol za pośrednictwem starszych znajomych (51,7%). 17,7% prosi o pomoc obce osoby w celu zdobycia napoju alkoholowego, a 14,3% kupuje samodzielnie.

Wyk. 5.6. W jaki sposób osoby niepełnoletnie mogą zdobyć alkohol?

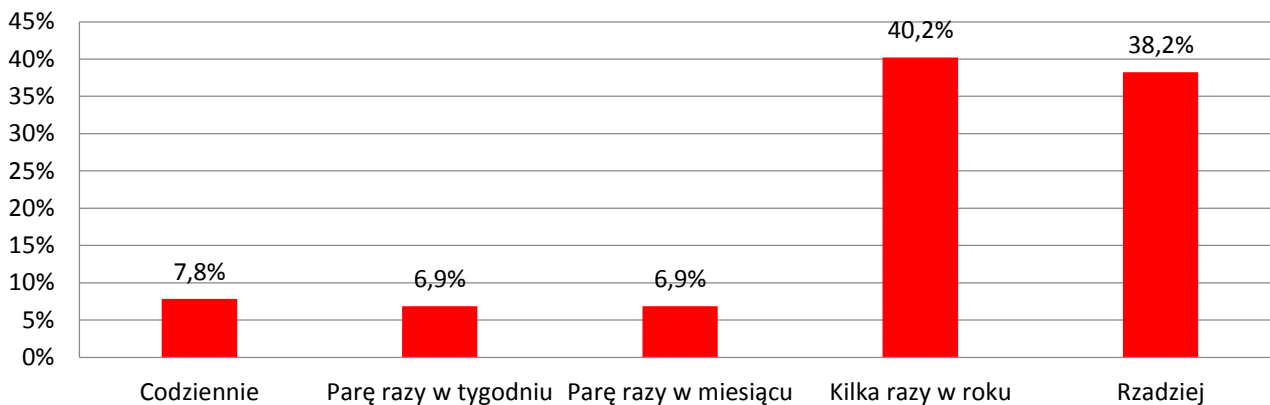
45,3% przyznaje się do spożywania alkoholu. 54,7% jest przeciwnego zdania i twierdzi, że nie miało styczności z alkoholem.

Wyk. 5.7. Czy zdarzyło Ci się pić kiedykolwiek alkohol?

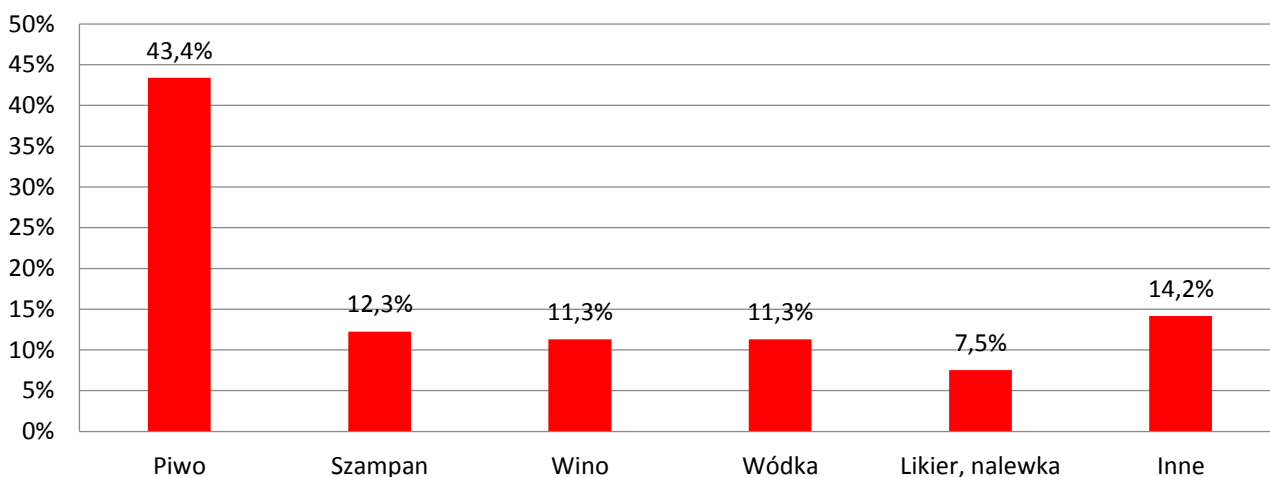
Gimnazjalistom zadano pytanie związane z wiekiem inicjacji alkoholowej. Większość osób, która udzieliła odpowiedzi wskazała, że spróbowała alkoholu po raz pierwszy w wieku 13 lub 14 lat. Najmłodszy wiek, w którym respondent spróbował alkoholu to 10 lat. Młodzież niepełnoletnia zaczyna eksperymentować z alkoholem na początku szkoły gimnazjalnej, co wskazują na potrzebę kierowania działań profilaktycznych i prewencyjnych przede wszystkim do tej grupy wiekowej.

Kolejne pytanie dotyczyło częstotliwości spożywania alkoholu. 40,2% przyznało, że pije alkohol kilka razy w roku, zaś 38,2% pija rzadziej. Do codziennej konsumpcji przyznaje się 7,8% ankietowanych, po 6,9% pija parę razy w tygodniu lub parę razy w miesiącu.

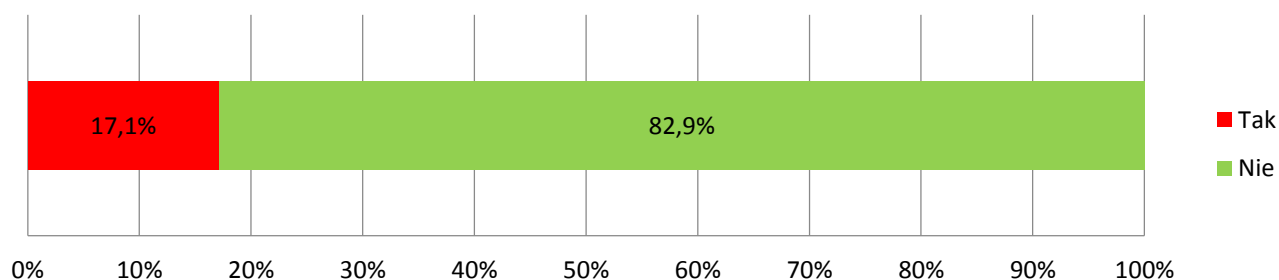
Wyk. 5.8. Jak często zdarza Ci się pić alkohol?

Gimnazjaliści sięgają najczęściej po piwo (43,4%). Mniej popularne są pozostałe alkohole: szampan (12,3%), wino (11,3%), wódka (11,3%) oraz likiery lub nalewki (7,5%).

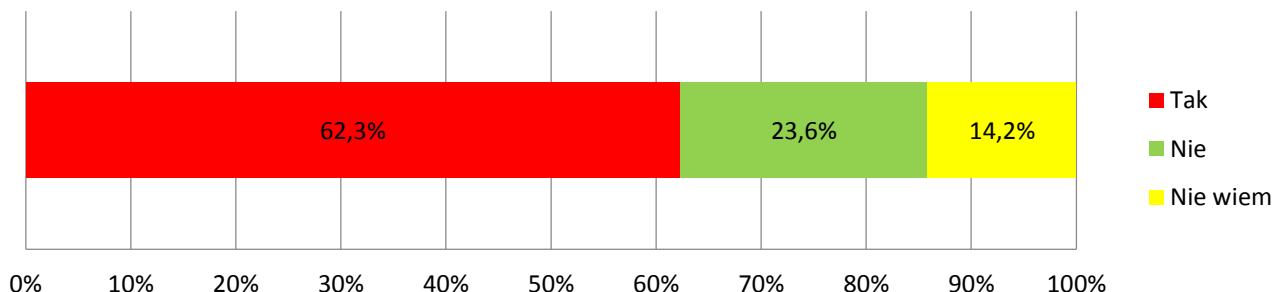
Wyk.5.9. Jaki alkohol pijesz najczęściej?

17,1% respondentów przyznała się, że zdarzyło im się stracić kontrolę nad własnym zachowaniem po spożyciu alkoholu. Większość nie ma doświadczenia w tego typu sytuacjach (82,9%).

Wyk. 5.10. Czy zdarzyło Ci się stracić kontrolę nad własnym zachowaniem po spożyciu alkoholu?

62,3% wskazało, że rodzice wiedzą o spożyciu alkoholu przez młodzież. Ponad co piąty ankietowany uważa, że jego rodzice nie wiedzą o jego eksperymentowaniu z alkoholem. Pozostałe 14,2% nie posiada wiedzy w badanym obszarze.

Wyk. 5.11. Czy rodzice wiedzą, że zdarzyło Ci się spożywać alkohol?

Kolejny blok pytań skierowany do uczniów gimnazjalnych dotyczył popularnych przekonań na temat choroby alkoholowej.

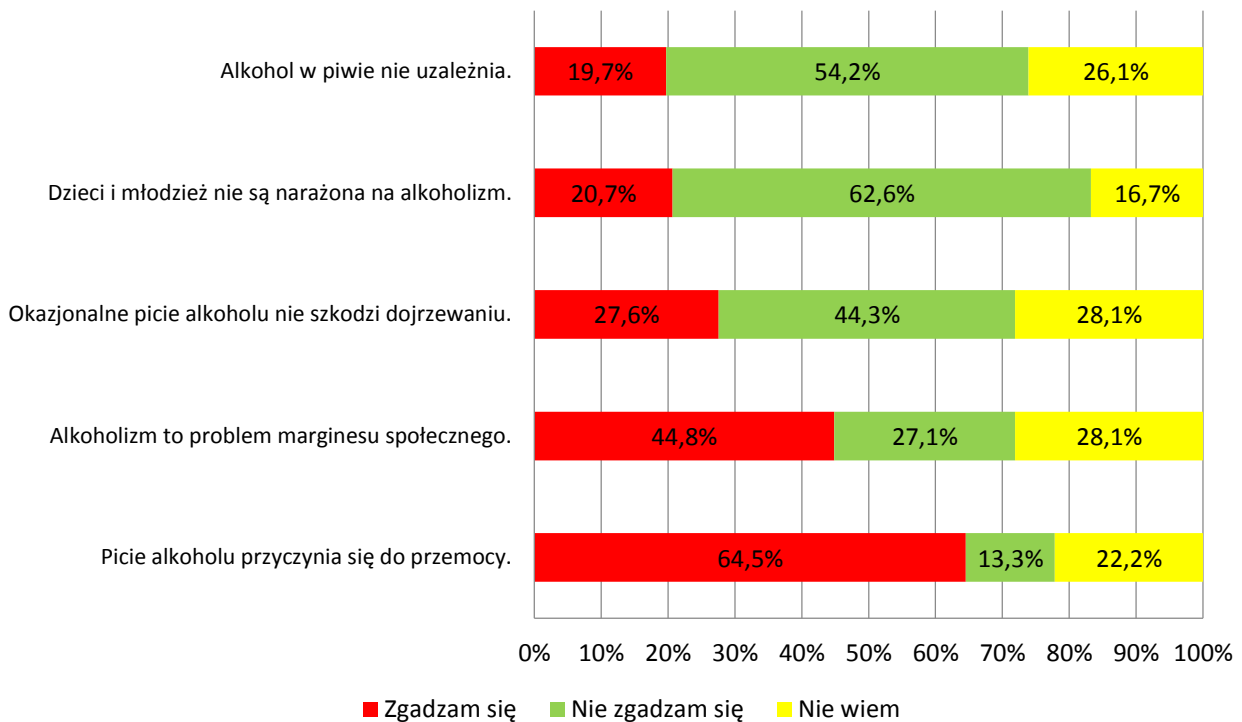
54,2% poprawnie wskazało, że alkohol zawarty w piwie może uzależniać. W błędzie był prawie co piąty gimnazjalista, zaś 26,1% wstrzymało się od jednoznacznych deklaracji, co również pośrednio może wskazywać na brak wiedzy w badanym obszarze.

Ponad co piąty respondent jest zdania, że dzieci i młodzież nie są narażone na chorobę alkoholową. Poprawnie wskazało 62,6% badanych. Pozostałe 16,7% wskazało odpowiedź „nie wiem”.

27,6% jest zdania, że okazjonalne spożywanie alkoholu nie szkodzi dojrzewaniu. Ponad co czwarty badany gimnazjalista wstrzymał się od jednoznacznej odpowiedzi wskazując, że nie posiada wiedzy w badanym obszarze. Jest to wynik niepokojący i świadczy o potrzebie uzupełnienia wiedzy w zakresie negatywnych konsekwencji spożywania napojów alkoholowych w młodym wieku.

Najwięcej problemu przysporzyło ankietowanym stwierdzenie „Alkoholizm to problem marginesu społecznego”. W błędzie jest prawie 45% uczniów szkoły gimnazjalnej. Alkoholikiem mogą być osoby o różnym statusie społeczno – ekonomicznym. Poprawnie wskazało 27,1% ankietowanych. Pozostałe 28,1% nie miało wiedzy w badanym zakresie.

64,5% gimnazjalistów jest zdania, że picie alkoholu sprzyja przemocy, przeciwnego zdania jest 13,3%. Ponad co piąty respondent wstrzymuje się od jednoznacznych odpowiedzi wskazując odpowiedź „nie wiem”.

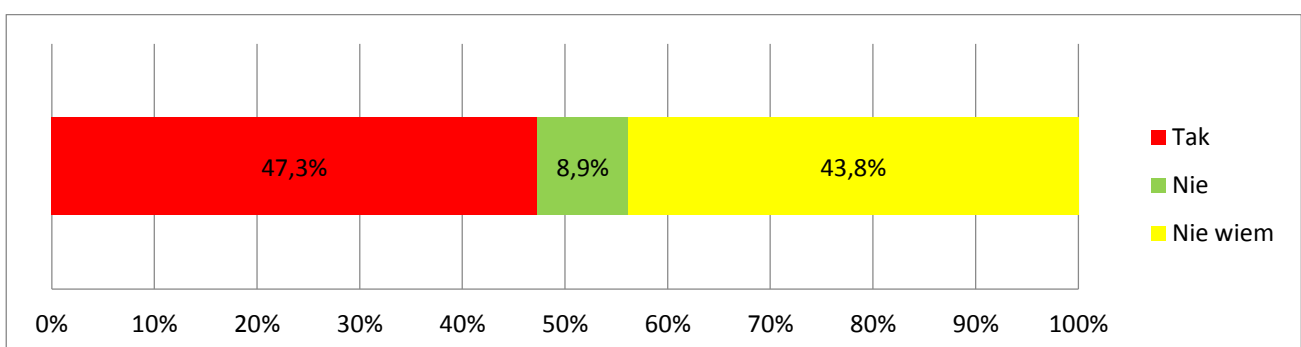

Wyk. 5.12. Czy zgadzasz się z wybranymi stwierdzeniami dotyczącymi alkoholu?

5.3. Problem narkotykowy

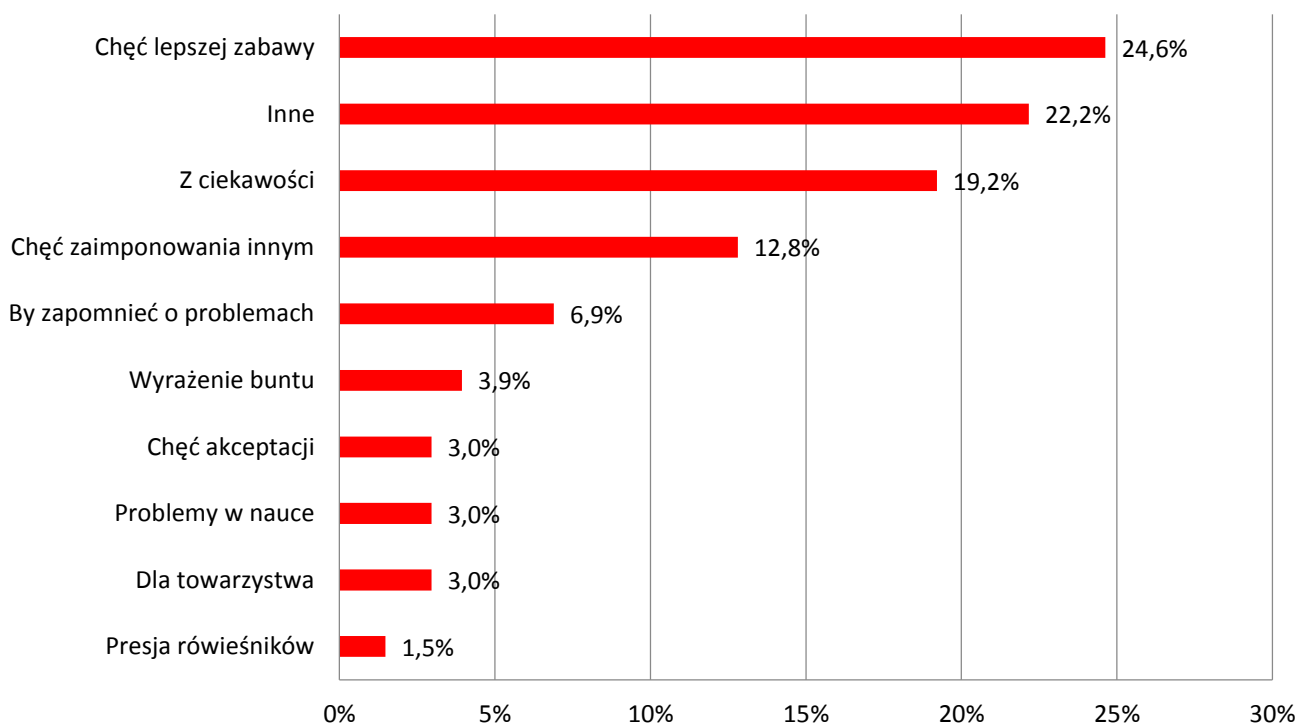
Kolejny problem społeczny, który diagnozowany był wśród uczniów szkoły gimnazjalnej dotyczył powszechności narkotyków oraz postaw i opinii względem tych substancji psychoaktywnych.

Prawie połowa ankieterowanych jest zdania, że ich rówieśnicy mają styczność z narkotykami. Przeciwnego zdania jest jedynie 8,9%. Duży odsetek wstrzymuje się od odpowiedzi wskazując, że nie posiadają wiedzy w badanym obszarze.

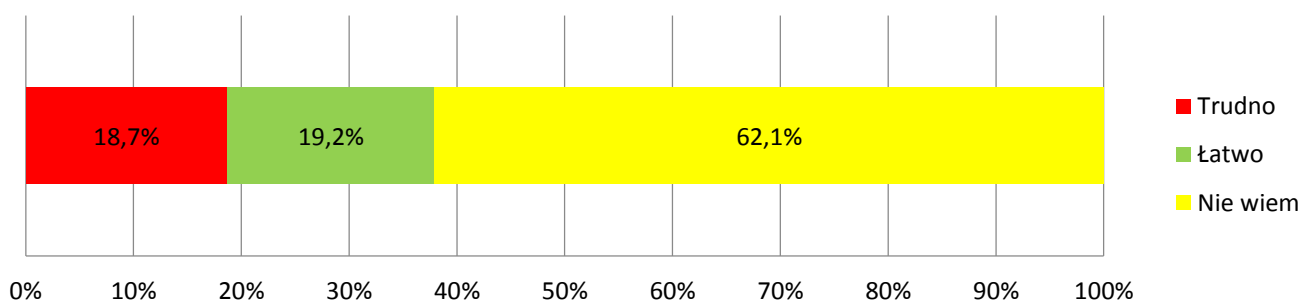
Wyk. 5.13. Czy młodzież w Twoim wieku zażywa narkotyki?

Motywacją do sięgania po narkotyki jest przede wszystkim chęć lepszej zabawy (24,6%) oraz ciekawość (19,2%).

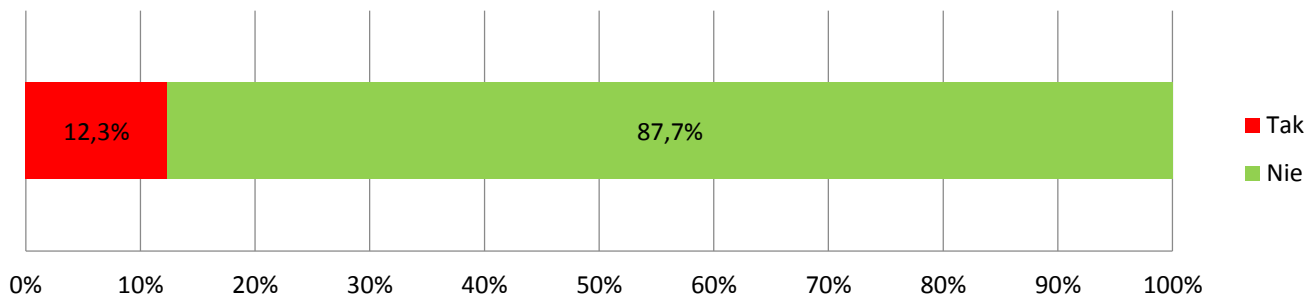
Wyk. 5.14. Z jakich powodów Twoi rówieśnicy sięgają po narkotyki?

62,1% wskazało, że nie wiedzą jak zdobyć narkotyki na terenie gminy. Podobny odsetek wskazał, że narkotyki na terenie gminy jest zakupić trudno (18,7%) lub łatwo (19,2%).

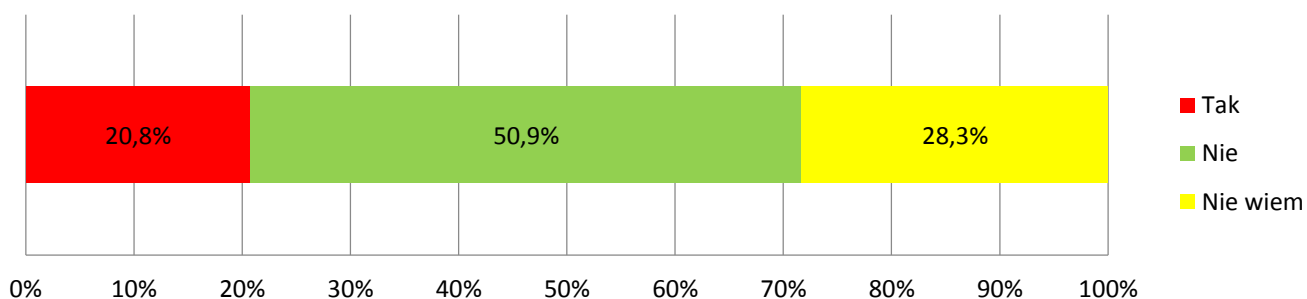
Wyk. 5.15. Jak oceniasz możliwość zakupu narkotyków na terenie gminy?

Większość ankietowanych uczniów deklaruje, że nigdy nie zażywała narkotyków. Do eksperymentowania z tego typu substancjami przyznaje się 12,3% respondentów.

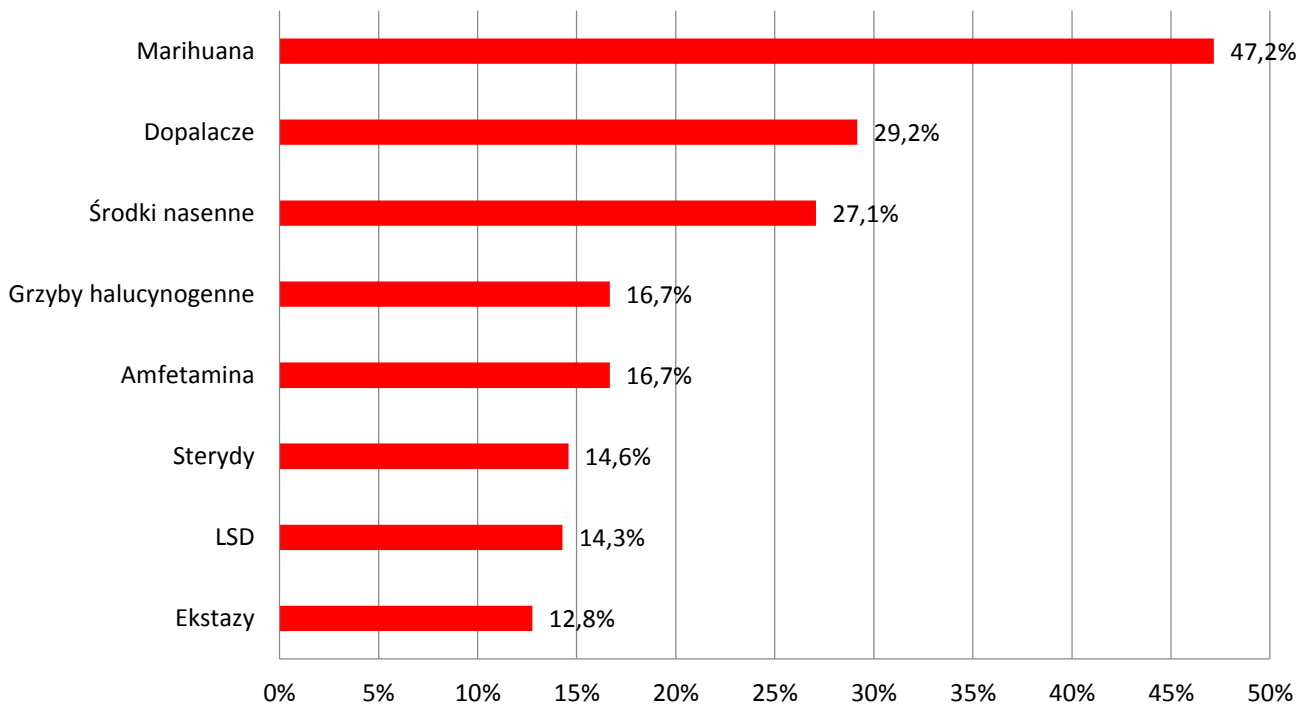
Wyk. 5.16. Czy zdarzyło Ci się kiedykolwiek zażywać narkotyki?

Wśród osób, które miały kontakt z narkotykami 20,8% twierdzi, że rodzice wiedzą o tego typu zachowaniu. Ponad połowa jest przeciwnego zdania i uważa, że rodzice nie wiedzą. 28,3% twierdzi, że nie wie.

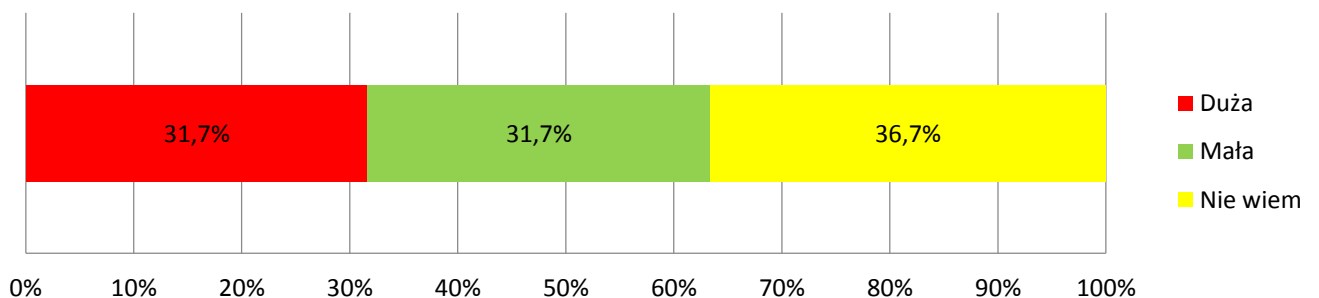
Wyk. 5.17. Czy rodzice wiedzą, że zażywałeś narkotyki?

Gimnazjalistom zadano pytanie odnośnie rodzajów narkotyków lub pokrewnych substancji psychoaktywnych, z którymi mieli styczność. Zebrane dane pokazują, że najbardziej popularna wśród młodzieży gimnazjalnej jest marihuana, wskazało na nią 47,2%. Z dopalaczami miało kontakt 29,2% respondentów, z środkami nasennymi 27,1%. Po 16,7% wskazało na grzyby halucynogenne lub amfetaminę. Ponad 14% zażywało sterydy lub LSD. 12,8% miało styczność z ekstazy.

Wyk. 5.18. Z którymi narkotykami lub innymi substancjami psychoaktywnymi miałeś styczność?

31,7% ocenia wiedzę rodziców lub opiekunów odnośnie narkotyków jako dużą, taki sam odsetek jest przeciwnego zdania i ocenia ją jako małą. 36,7% wskazuje, że nie wie.

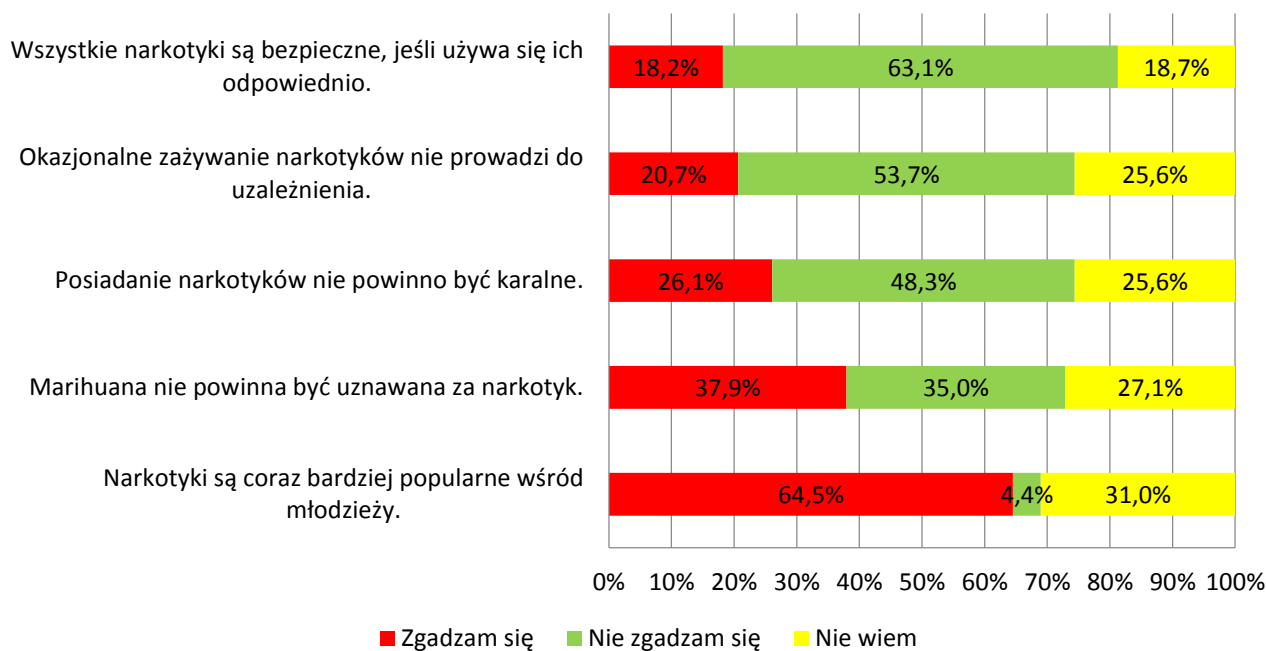

Wyk. 5.19. Jak oceniasz wiedzę swoich rodziców lub opiekunów nt. narkotyków?

Ostatni blok pytań diagnozujących problem narkotykowy wśród gimnazjalistów dotyczył popularnych przekonań na temat tych substancji psychoaktywnych.

Stwierdzenie, że najbardziej podzieliło badaną grupę dotyczyło nie uznawania marihuany jako narkotyku. 37,8% wykazują postawę liberalną w tej kwestii, zaś 35% jest zdania, że substancja powinna być uznawana za narkotyk. Pozostałe 27,1% wskazało, że nie posiada wiedzy w badanej kwestii.

Większość badanych gimnazjalistów wykazuje poprawną postawę wobec narkotyków – uważa, że nie ma bezpiecznych narkotyków nawet mimo odpowiedniego używania (63,1%), nawet okazjonalne zażywanie narkotyków prowadzi do uzależnienia (52,7%). 48,3% twierdzi, że posiadanie narkotyków powinno być karalne. Niepokojący jest stosunkowo wysoki odsetek wskazań odpowiedzi „nie wiem”, co może wskazywać pośrednio na brak wiedzy w badanych kwestiach i potrzebę uzupełnienia informacji z zakresu problemu narkotykowego. 64,5% deklaruje, że narkotyki są bardziej popularne wśród młodzieży.

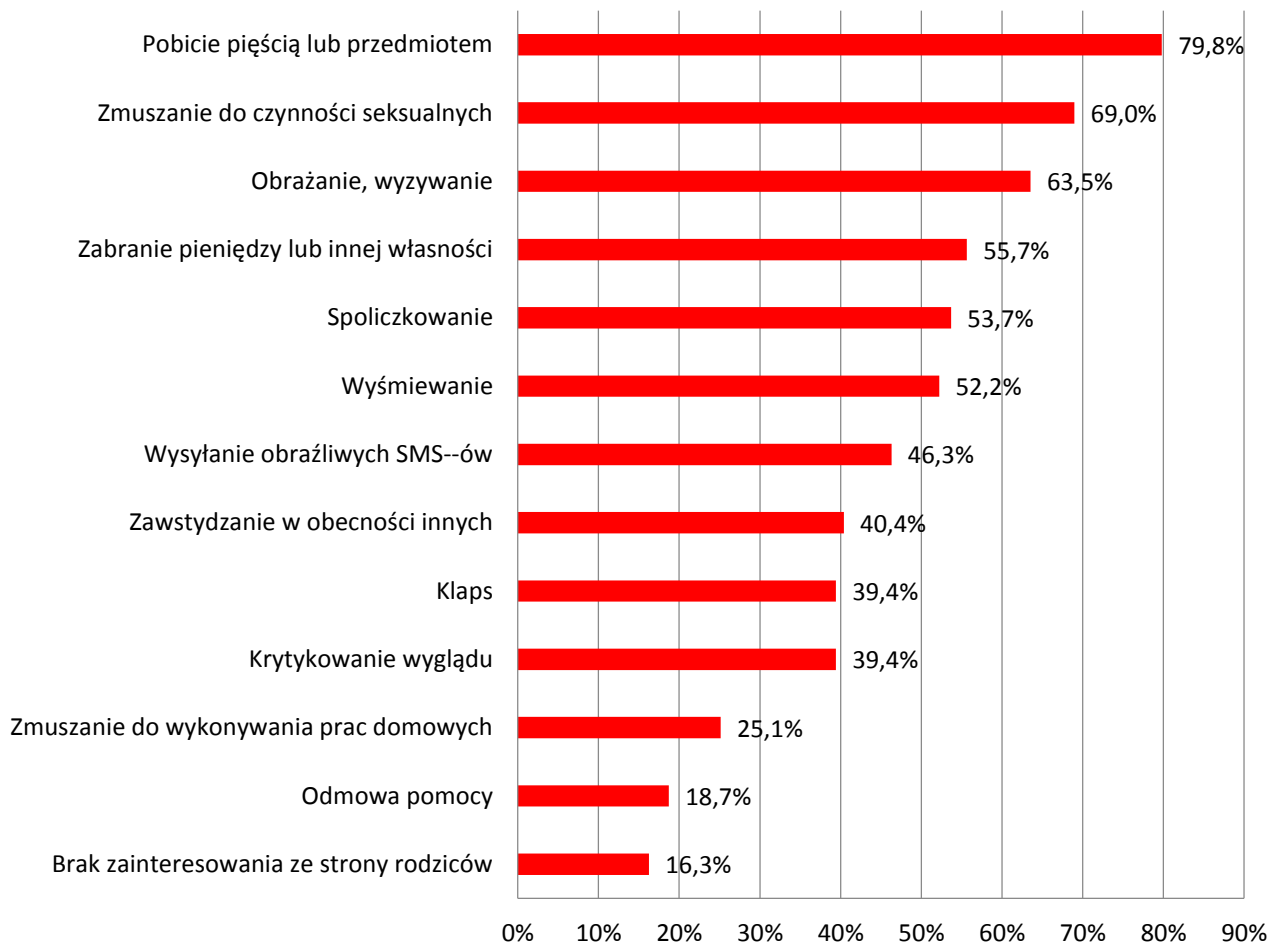

Wyk. 5.20. Czy zgadzasz się z wybranymi stwierdzeniami dotyczącymi narkotyków?

5.4. Problem przemocy

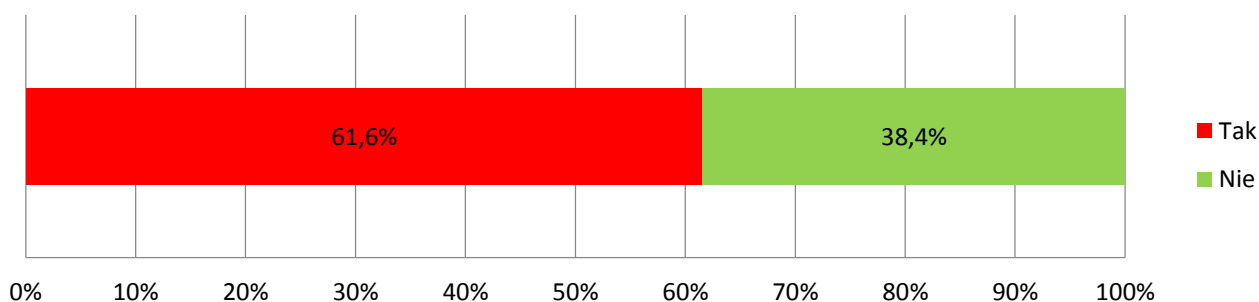
Kolejne pytania zawarte w ankiecie dotyczyły diagnozy problemu przemocy wśród uczniów szkoły gimnazjalnej.

Na początku respondenci poproszeni zostali o zaklasyfikowanie wybranych sytuacji jako aktów przemocy. Zebrane dane pokazują, że gimnazjaliści nie mają problemu z rozpoznawaniem przede wszystkim przemocy fizycznej – 79,8% wskazało na pobicie pięścią lub przedmiotem. 69% wskazało na zmuszanie do czynności seksualnych rozpoznając przemoc seksualną. 63,5% wskazało na obrażanie i wyzywanie, 52,2% na wyśmiewanie, 46,3% na wysyłanie obraźliwych SMS-ów, jednak już 40,4% wskazało na zawstydzanie w obecności innych lub 39,4% na krytykowanie wyglądu. Wskazuje to na potrzebę zwiększenia poziomu wiedzy w zakresie przemocy psychicznej, by zdecydowana większość uczniów poprawnie klasyfikowała zachowania tego typu.

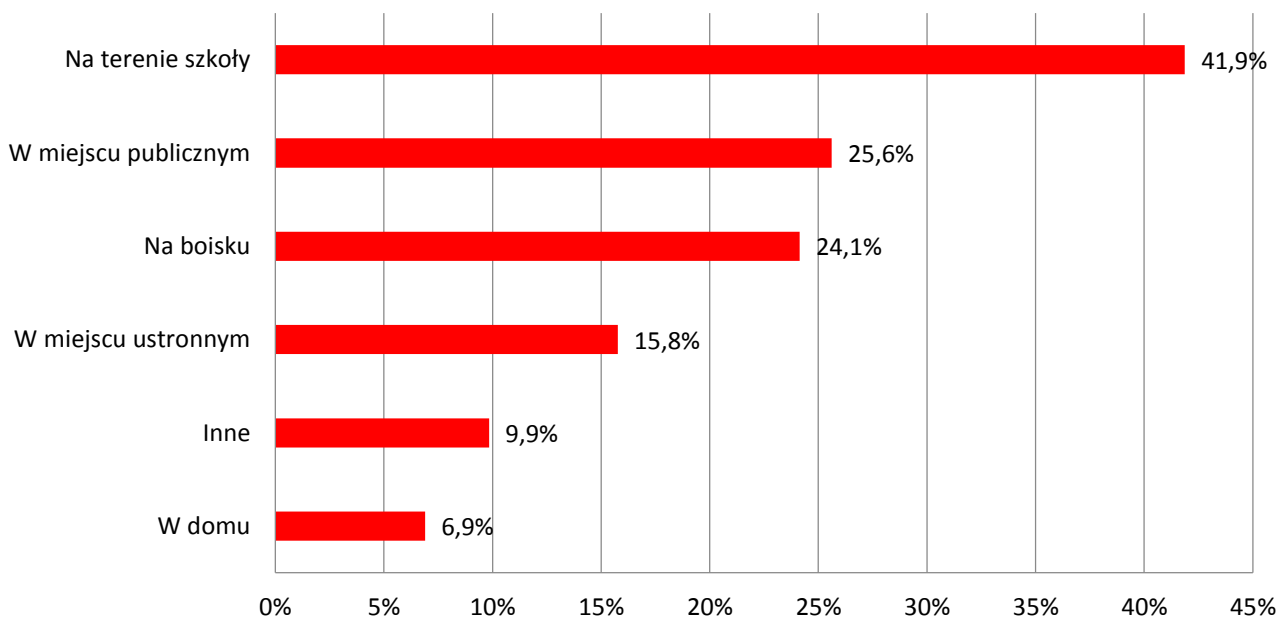
Wyk. 5.21. Które z wymienionych sytuacji są aktem przemocy?

61,6% deklaruje, że zdarzyło im się być świadkiem przemocy. Pozostałe 38,4% nie posiada tego typu doświadczeń.

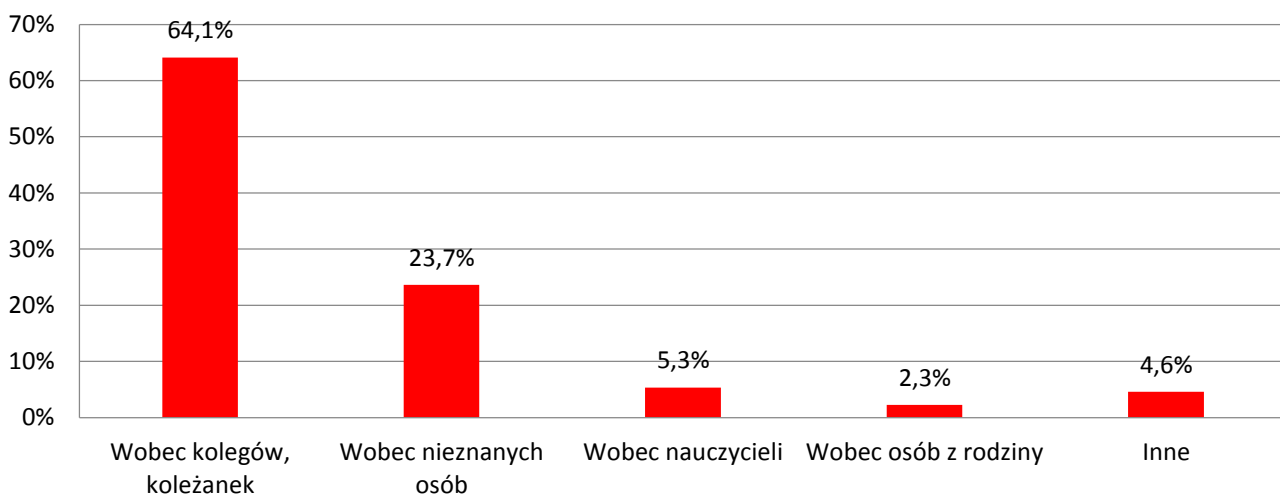
Wyk. 5.22. Czy byłeś kiedykolwiek świadkiem przemocy?

41,9% zaznacza, że akt przemocy, którego byli świadkiem miał miejsce na terenie szkoły. Ponad co czwarty badany widział akt przemocy w miejscu publicznym, 24,1% na boisku, 15,8% w miejscu ustronnym. 6,9% wskazało, że do przemocy doszło na terenie domu.

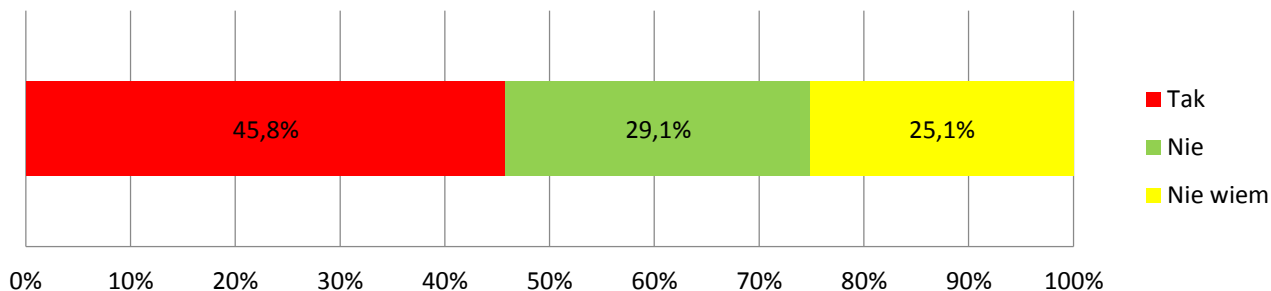
Wyk. 5.23. Gdzie akt przemocy, którego byłeś świadkiem, miał miejsce?

Przemoc, którą widzieli respondenci wymierzona była w kolegów i koleżanki (64,1%). Ponad co piąty ankietowany wskazał, że w nieznane osoby, 5,3% wobec nauczycieli, 2,3% wobec osób z rodziny.

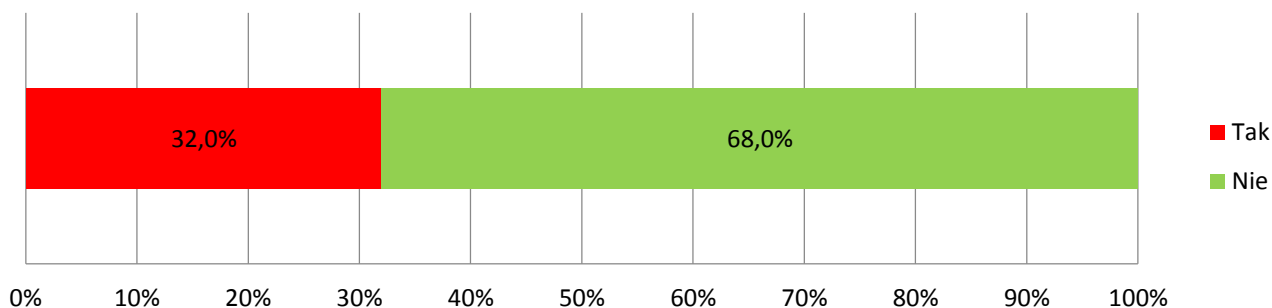
Wyk. 5.24. Wobec kogo przemoc była stosowana?

45,8% deklaruje, że zna osoby, które padają ofiarami przemocy. 29,1% wskazuje, że nie ma tego typu znajomości, zaś pozostałe 25,1% wskazało na odpowiedź „nie wiem”.

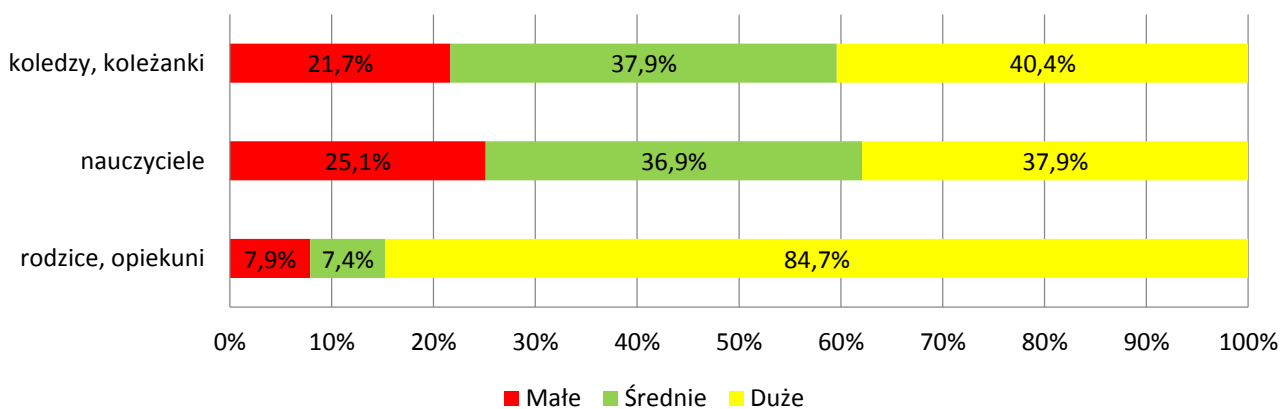
Wyk. 5.25. Czy znasz osoby, które padają ofiarą przemocy?

Do bycia ofiarą przemocy przyznało się 32% badanych gimnazjalistów. 68% wskazuje, że nie ma doświadczeń tego typu.

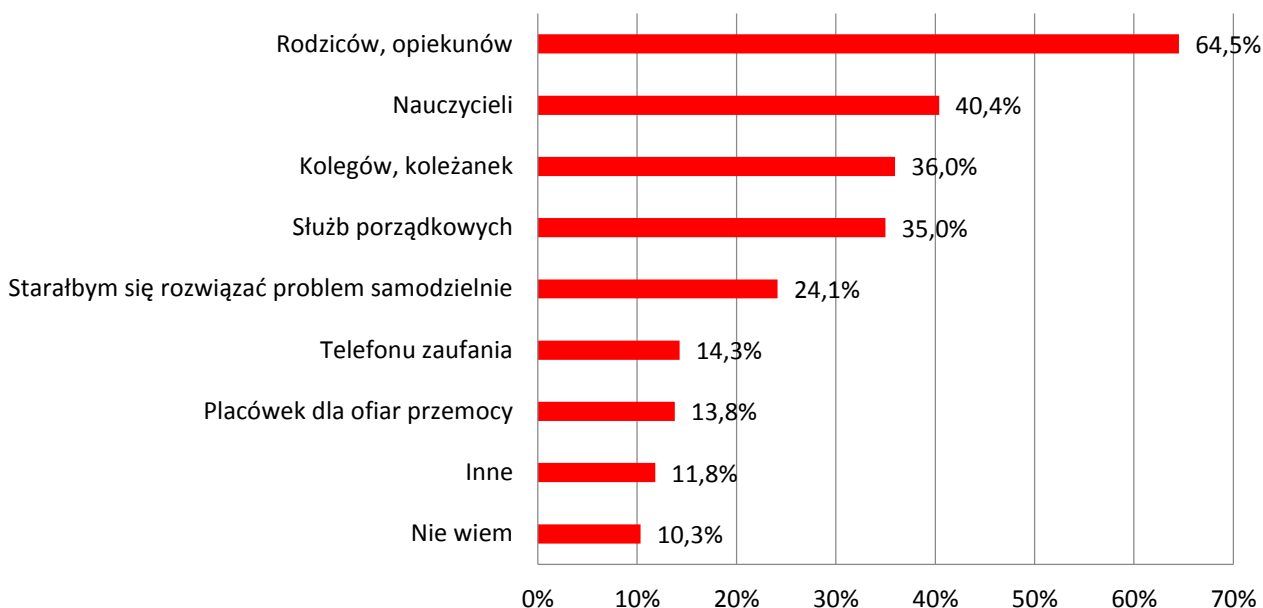
Wyk. 5.26. Czy zdarzyło Ci się być ofiarą przemocy?

Kolejne pytania dotyczyły poczucia bezpieczeństwa wśród wybranych osób. Zebrane dane pokazują, że gimnazjaliści najbezpieczniej czują się wśród rodziców lub opiekunów (84,7%). Swoje bezpieczeństwo wśród nauczycieli jako wysokie ocenia 37,9% ankietowanych, zaś wśród kolegów i koleżanek 40,4%.

Wyk. 5.27. Jak oceniasz swoje bezpieczeństwo wśród wymienionych osób?

Ze względu na wysokie poczucie bezpieczeństwa wśród rodziców i opiekunów ankietowani zwróciliby się o pomoc przede wszystkim do nich będąc w trudnej sytuacji związanej z przemocą (64,5%). Do nauczycieli zwróciliby się o pomoc 40,4%, do kolegów i koleżanek 36%, do służb porządkowych 35%. Prawie co czwarty badany starałby się rozwiązać problem samodzielnie (24,1%). Najmniejszy odsetek wskazał instytucje, których celem statutowym jest pomoc dla ofiar lub świadków pomocy – na telefon zaufania wskazało 14,3% respondentów, na placówki dla ofiar przemocy 13,8%.

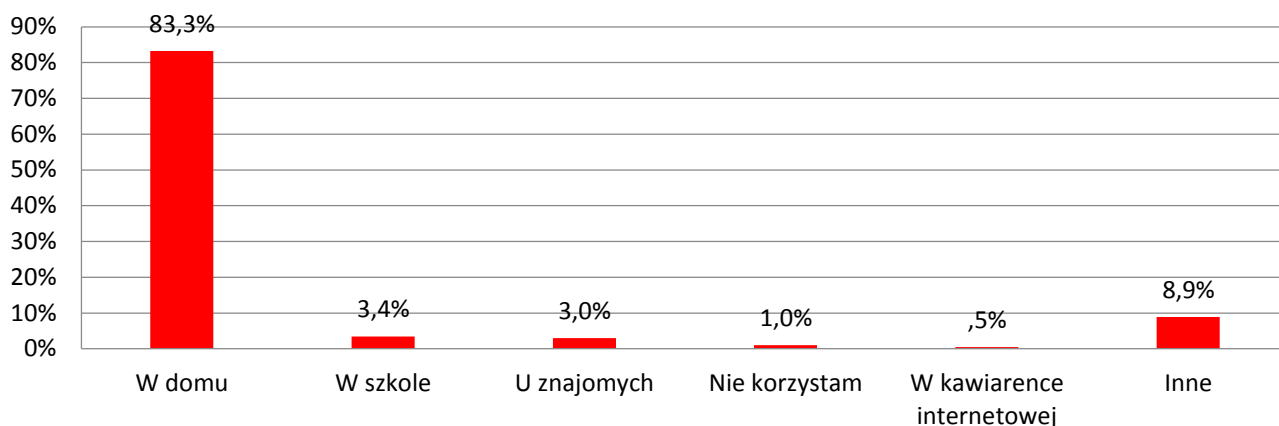

Wyk. 5.28. Do kogo zwróciłbyś się o pomoc będąc świadkiem lub ofiarą przemocy?

5.5. Problem uzależnienia od komputera i Internetu

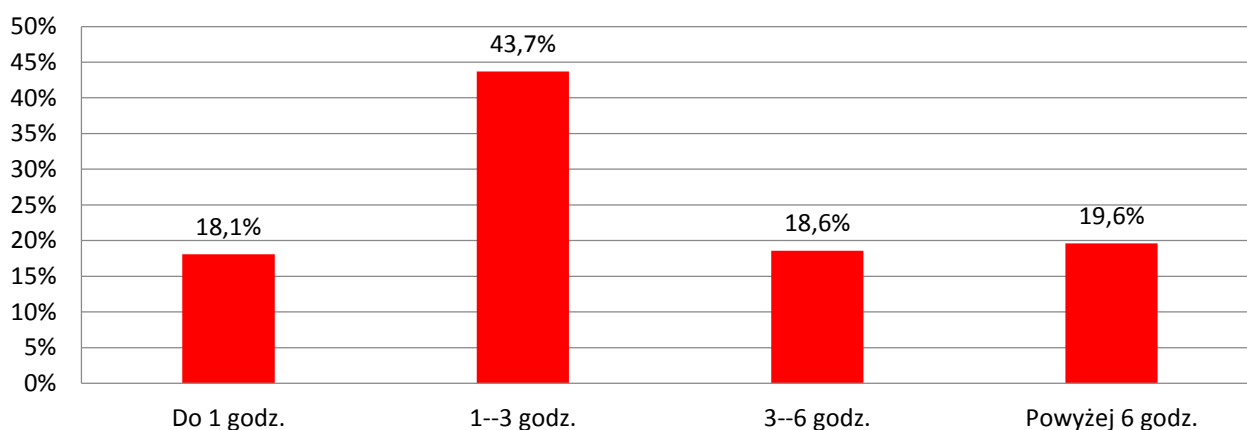
Kolejny blok pytań w ankiecie skierowanej do gimnazjalistów dotyczył problemu uzależnienia od komputera i Internetu. W tym celu zadano młodzieży szereg pytań związanych z korzystaniem z komputera.

Najwięcej gimnazjalistów korzysta z komputera w domu (83,3%). Niewielki odsetek korzysta z komputera na terenie szkoły (3,4%), u osób znajomych (3%). Jedynie 1% nie korzysta wcale z komputera.

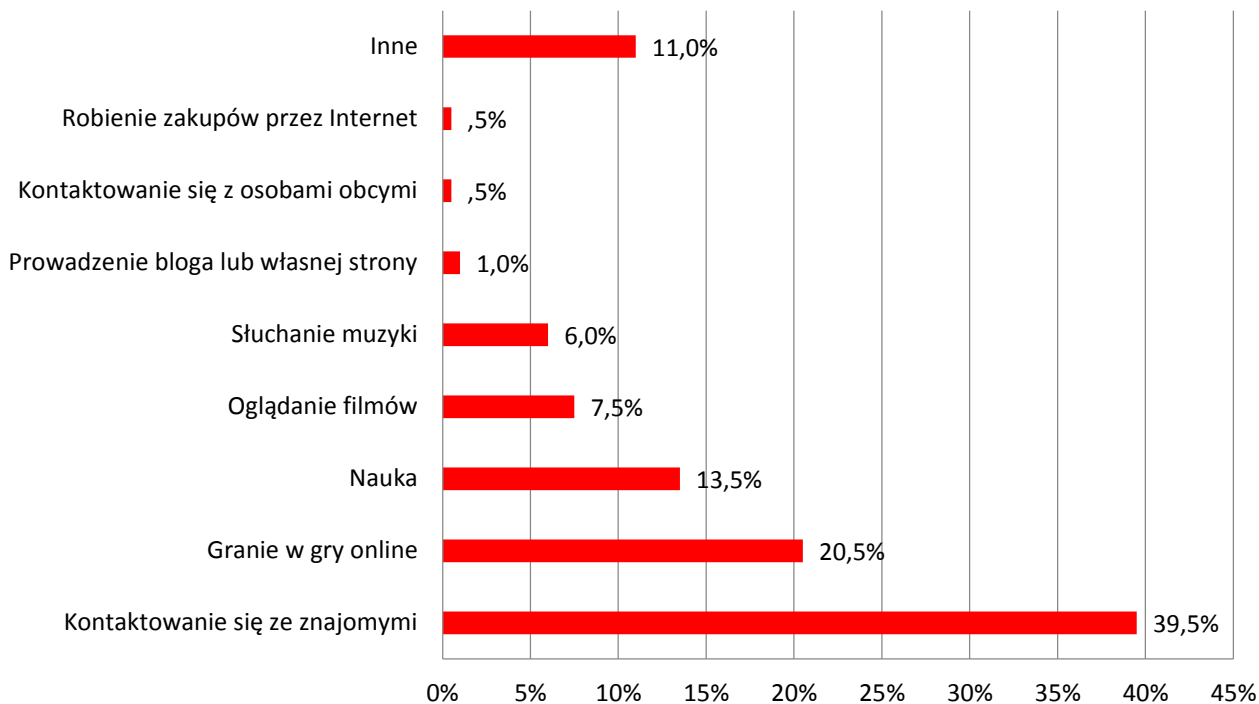
Wyk. 5.29. Gdzie najczęściej korzystasz z komputera i Internetu?

Zebrane dane pokazują, że uczniowie z umiarem korzystają z komputera – 43,7% poświęca dziennie na tą czynność od 1 do 3 godzin, 18,1% do 1 godziny. 18,6% poświęca dziennie od 3 do 6 godzin, zaś 19,6% powyżej 6 godzin co może wskazywać na ryzyko uzależnienia.

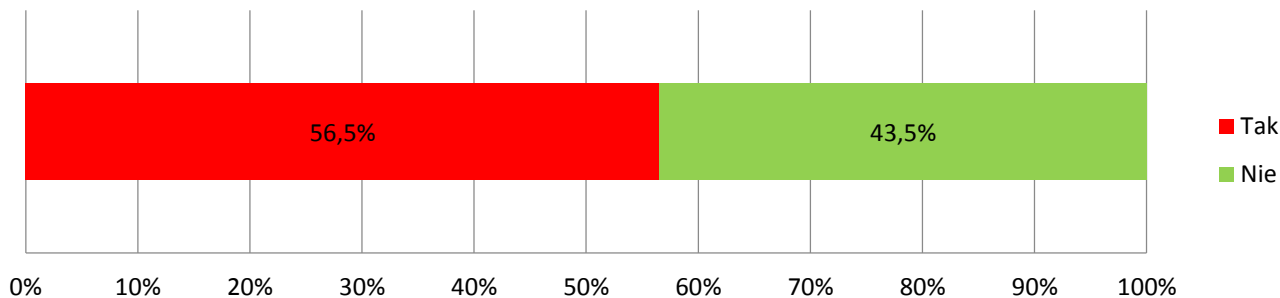
Wyk. 5.30. Ile czasu dziennie poświęcasz na korzystanie z komputera i Internetu?

39,5% respondentów korzysta z Internetu w celu kontaktowania się ze znajomymi, 20,5% gra w gry online, 7,5% ogląda filmy, 6% słucha muzyki. Internet w celach naukowych wykorzystuje 13,5% gimnazjalistów. 1% prowadzi bloga lub własną stronę internetową. Mniej niż 1% kontaktuje się z osobami obcymi lub dokonuje zakupów w sieci.

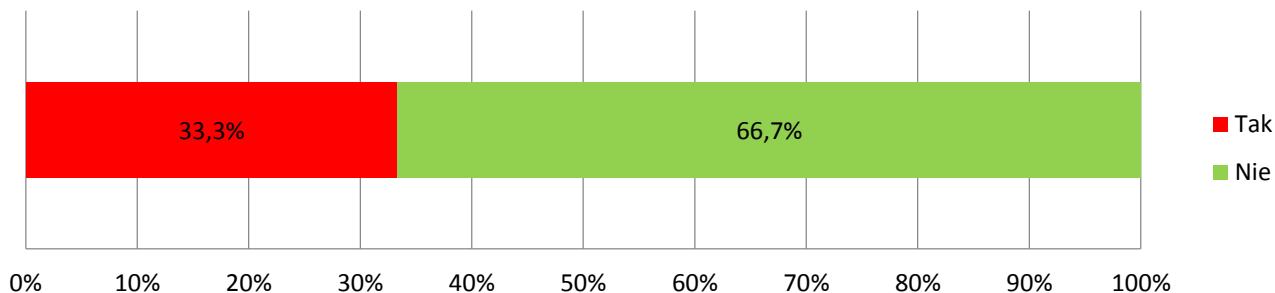
Wyk. 5.31. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z Internetu?

Ponad połowa gimnazjalistów przyznała się, że odczuwała dyskomfort z powodu braku dostępu do komputera lub Internetu (56,5%). Pozostałe 43,5% nie czuło się źle z powodu braku możliwości korzystania z komputera lub Internetu.

Wyk. 5.32. Czy czułeś się kiedykolwiek źle z powodu braku dostępu do komputera i Internetu?

33,3% ankieterów przyznaje, że okłamali rodziców lub opiekunów by ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego przy komputerze. 66,7% nie przyznaje się do tego typu zachowań.

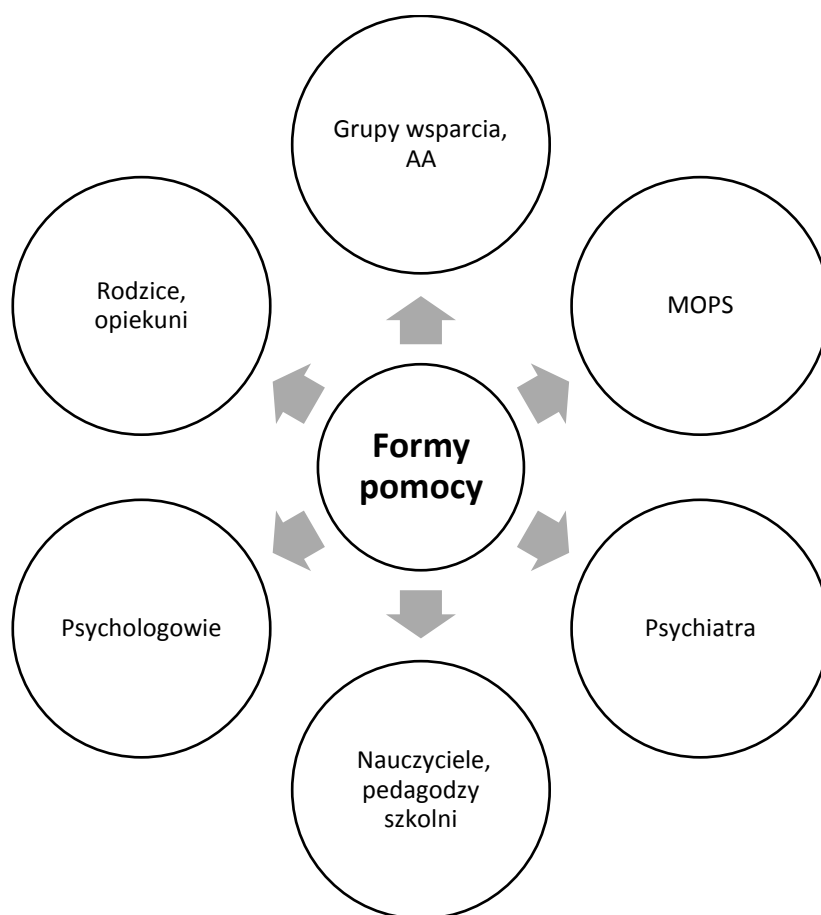

Wyk. 5.33. Czy zdarzyło Ci się skłamać rodzicom lub opiekunom, by ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego przy komputerze?

5.6. Świadomość form uzyskania pomocy

Ostatnie pytanie skierowane do gimnazjalistów dotyczyło świadomości form uzyskania pomocy dla osób uzależnionych od różnego typu substancji lub zachowań. Pytanie było otwarte, zatem uczniowie samodzielnie wpisywali różnego typu osoby lub instytucje, zgodnie z posiadaną wiedzą. Odpowiedzi następnie zostały pogrupowane i przedstawione na poniższym grafie.

Gimnazjaliści najczęściej wskazywali jako źródło pomocy nauczycieli oraz pedagogów szkolnych. Wskazuje to na dużą rolę szkoły w kształtowaniu poprawnych postaw względem uzależnień oraz zaufania jeśli chodzi o zwrócenie się o pomoc. Często wskazywani byli również psychologowie oraz psychiatrzy. Wśród instytucji lub ośrodków, których celem jest przeciwdziałanie oraz pomoc osobom uzależnionym rozpoznawane były grupy wsparcia np. AA oraz MOPS.

Graf. 5.1. Gdzie Twoim zdaniem osoby uzależnione od różnego typu substancji lub zachowań mogą uzyskać pomoc na terenie gminy?

6. Wnioski i rekomendacje z badań

Poniżej znajduje się podsumowanie wniosków z badania diagnozującego problemy społeczne na terenie gminy Siechnic wraz z rekomendacjami co do dalszych działań profilaktycznych ze strony gminy.

- Dane uzyskane dzięki badaniu młodzieży szkolnej pokazały, że na problem alkoholowy narażeni są przede wszystkim uczniowie szkół gimnazjalnych. 10,8% uczniów szkoły podstawowej jest zdania, że ich rówieśnicy spożywają alkohol. Odsetek ten jest znacznie wyższy w przypadku gimnazjalistów i wynosi 77,3%.
- Alkohol przez gimnazjalistów spożywany jest przede wszystkim na świeżym powietrzu (45,3%). Stanowi to rekomendację dla instytucji policji oraz straży miejskiej, by częściej monitorowali miejsca na terenie gminy, ze szczególnym wyczuleniem na obecność osób niepełnoletnich i ich podejrzanе zachowanie.
- Niepokojący jest odsetek odpowiedzi wskazujących, że młodzież pije alkohol w domu – 14,8% oraz podczas dyskotek – 12,8%. Są to miejsca, gdzie młodzież powinna znajdować się pod opieką rodziców lub opiekunów. Wskazuje to na potrzebę kierowania działań profilaktycznych nie tylko bezpośrednio do młodzieży narażonej na problem alkoholowy ale również do ich rodziców, opiekunów oraz nauczycieli szkolnych.
- Najczęściej wskazywanym powodem sięgania po alkohol przez młodzież jest przede wszystkim chęć zaimponowania innym oraz lepsza zabawa i wyluzowanie. Wskazuję to na potrzebę działań profilaktycznych skierowanych do uczniów, które mogłyby uświadomić negatywne konsekwencje spożywania alkoholu w młodym wieku.
- 40,9% respondentów szkół gimnazjalnych jest zdania, że młodzież niepełnoletnia może bez problemu zdobyć alkohol na terenie gminy. Jest to sygnał dla Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, by zwiększyła kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, w celu eliminacji miejsc gdzie osoby niepełnoletnie mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Nacisk powinien być również na każdorazowe sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie próby zakupu alkoholu.
- Uczniowie mają problem z jednoznacznym ustosunkowaniem się do popularnych stwierdzeń odnośnie napojów alkoholowych. Zarówno w przypadku uczniów szkoły podstawowej jak i gimnazjalnej stosunkowo wysoki odsetek albo nie posiada wiedzy w badanej kwestii albo jego wiedza opiera na przekonaniach i stereotypach związanych z alkoholem.

- Prawie co piąty gimnazjalista uważa, że alkohol w piwie nie może uzależniać oraz, że dzieci i młodzież nie są narażone na chorobę alkoholową. 27,6% deklaruje, że okazjonalne spożywanie alkoholu nie szkodzi dojrzewaniu. 45% błędnie uważa, że alkoholizm jest problemem marginesu społecznego nie dostrzegając, że alkoholikami mogą być osoby o różnym statusie społeczno – ekonomicznym.
- Należy zastanowić się nad prowadzeniem działań zapobiegawczych w tym obszarze, nie tylko związanych z przekazywaniem informacji i uzupełnianiem wiedzy uczniów, ale przede wszystkim kształtowania postaw wobec szkodliwych środków i odpowiedzialności za podejmowane działania.
- Tak jak w przypadku alkoholu, na problem narkotykowy narażeni są przede wszystkim uczniowie szkoły gimnazjalnej. Wśród nich 47,3% ocenia, że ich rówieśnicy zażywają narkotyki. 64,5% jest zdania, że narkotyki są bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Młodzież gimnazjalna sięga po narkotyki przede wszystkim dla lepszej zabawy oraz z ciekawości.
- Do zażywania narkotyków przyznaje się 12,3% ankietowanych. Należy mieć jednak na uwadze fakt, iż badania społeczne mają charakter deklaracyjny i respondentom może być trudno przyznawać się do kontrowersyjnych opinii i zachowań.
- Najbardziej popularnym narkotykiem wśród młodzieży gimnazjalnej jest marihuana, wskazało na nią 47,2% ankietowanych.
- Większość gimnazjalistów wykazuje poprawną postawę wobec narkotyków – uważa, że nie ma bezpiecznych narkotyków nawet odpowiedniego używania, okazjonalne ich zażywanie może prowadzić do uzależnienia. Niepokojący jest stosunkowo wysoki odsetek wskazań odpowiedzi „nie wiem”, co może wskazywać pośrednio na brak wiedzy w badanych kwestiach i potrzebę uzupełnienia informacji z zakresu problemu narkotykowego.
- Warto prowadzić cykliczne szkolenia z grupą największego ryzyka narażenia na kontakt z substancjami psychoaktywnymi (najstarszymi uczniami), uświadamiać skutki zażywania narkotyków lub dopalaczy oraz przekazywać profesjonalnej wiedzy na temat uzależnieniami – gośćmi tego typu spotkań mogą być osoby, które wyszły z nałogu i są wiarygodnym źródłem informacji dla młodych ludzi.
- Ważne jest też by planowane działania profilaktyczne pozwoliły na przełamanie popularnych stereotypów odnośnie alkoholizmu, osób zmagających się z tą chorobą oraz innych uzależnień.
- Uczniowie szkoły podstawowej i gimnazjalnej nie mają problemu z rozpoznawaniem sytuacji i zachowań klasyfikowanych jako przemoc fizyczna. Zebrane dane pokazują potrzebę poszerzenia wiedzy w zakresie przemocy psychicznej, by zdecydowana większość uczniów poprawnie klasyfikowała zachowania tego typu.
- 61,6% gimnazjalistów oraz 51,5% uczniów szkoły podstawowej było świadkiem przemocy. Przemoc ta odbywała się na terenie szkoły lub w jej pobliżu (np. na boisku) i wymierzona była wobec

kolegów i koleżanek. Świadczy to o tym, że badani uczniowie doświadczają przede wszystkim przemocy rówieśniczej.

- 32% gimnazjalistów oraz 27% uczniów szkoły podstawowej było ofiarą przemocy. Wskazują to na potrzebę działań profilaktycznych i prewencyjnych w tym zakresie, których celem byłoby przede wszystkim zwiększenie poczucia bezpieczeństwa na terenie placówki szkolnej. Warto zauważyć, że wskaźnik ten nie jest wysoki, jednak należy zauważyć, że teren placówki szkolnej powinien być miejscem, gdzie młodzi ludzie będą mieli poczucie bezpieczeństwa. W tym obszarze również można prowadzić działania profilaktyczne np. przeprowadzenie spotkania z młodzieżą szkolną mającą na celu przekazania wiedzy na temat możliwości reagowania na zauważenie zachowań agresywnych.
- Uczniowie najbezpieczniej czują się w obecności rodziców lub opiekunów, na duże poczucie bezpieczeństwa wśród nauczycieli wskazywało 44,8% uczniów szkoły podstawowej oraz 37,9% gimnazjalistów.
- Uczniowie szkoły podstawowej w razie bycia świadkiem lub ofiarą przemocy zwróciliby się przede wszystkim do rodziców lub opiekunów (88%) lub nauczycieli (67,2%) czy służb porządkowych (52,7%). Uczniowie szkoły gimnazjalnej również w pierwszej kolejności zwróciliby się do rodziców lub opiekunów (64,5%), nauczycieli (40,4%). Warto zauważyć, że najmniej wskazań zawierają instytucje, których celem statutowym jest pomoc ofiarom lub świadkom przemocy – telefon zaufania lub placówki dla ofiar przemocy.
- Większość badanych uczniów nie wykazuje postaw wskazujących na ryzyko uzależnienia od komputera – najczęściej korzystają z komputera do 1 godziny lub maksymalnie 3 godzin dziennie.
- Do najważniejszych problemów społecznych dorośli mieszkańcy gminy zaliczają bezrobocie (80% wskazań odpowiedzi „ważne”), przemoc domową (82,7%), zażywanie narkotyków przez dzieci i młodzież (84,5%) oraz picie alkoholu przez dzieci i młodzież (87,3%).
- Ponad połowa ankietowanych mieszkańców deklaruje, że spożywa alkohol parę razy w miesiącu. Do częstszej konsumpcji napojów alkoholowych (parę razy w tygodniu) przyznaje się jedynie 7,3% respondentów.
- Ankietowani najczęściej sięgają po wino (58,2%), piwo (56,4%) lub wódkę (47,3%).
- Większość respondentów jest błędnego przekonania, że osoby z problemem alkoholowym pija codziennie. Alkoholicy nie piją codziennie, bardziej typowym zachowaniem dla osób chorych jest tzw. picie ciągami przez kilka dni, a następnie dłuższy lub krótszy okres abstynencji. Warto również zauważyć, że alkoholizm jest się przez całe życie, mimo zerwania z nałogiem. Wskazuje to na potrzebę kierowania działań profilaktycznych kształtujących poprawne postawy względem alkoholu i choroby alkoholowej również wobec dorosłych mieszkańców gminy.
- 68,2% ocenia swoje bezpieczeństwo na terenie gminy jak o średnie, 30% jako duże. Pozostałe 1,8% ocenia swoje bezpieczeństwo jako małe.

- Dorośli mieszkańcy nie wykazują postaw wskazujących na ryzyko uzależnień od komputera i Internetu.
- Wśród najczęściej spontanicznie wymienianych form pomocy przez dorosłych mieszkańców była pomoc społeczna, miejski ośrodek leczenia uzależnień oraz różnego typu grupy wsparcia typu AA (pytanie miało charakter otwarty, ankietowani samodzielnie wpisywali znane formy pomocy). Warto zauważyć, że mieszkańcy mają problem z jednoznacznym wskazaniem jakie instytucje pomocowe działają na terenie gminy. Najwięcej wskazań (60,9%) zebrała Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Ośrodek Pomocy Uzależnionym (45,5%).
- Gmina powinna również wziąć pod uwagę różnego typu działania promocyjne, które prowadziłyby do zwiększenia wiedzy w zakresie uzyskania pomocy na terenie gminy. Zwiększenie rozpoznawalności form pomocy prowadziłyby do zwiększenia dostępności profesjonalnej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych lub zagrożonych. Gmina może dokonać tego m.in. poprzez współpracę z placówkami służby zdrowia w zakresie leczenia uzależnień lub finansowanie programów profilaktycznych.
- Należy podkreślić, że działania profilaktyczne na terenie gminy Siechnic powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny. Nie powinny się one ograniczać jedynie do środowiska szkoły, ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty.
- Gmina powinna wspierać edukację i szkolić osoby pracujące zawodowo z dziećmi i młodzieżą. Zebrane dane pokazały, że uczniowie poszukiwaliby pomocy w razie trudnych sytuacji związanych z uzależnieniami wśród pracowników placówek szkolnych (nauczycieli, pedagogów lub psychologów szkolnych). Warto zaznaczyć, że w programy profilaktyczne na terenie szkół podstawowych oraz szkół gimnazjalnych powinni być również zaangażowani nauczyciele.